

Školský vzdelávací program

Súkromnej spojenej školy

ORGANIZAČNÁ ZLOŽKA: SÚKROMNÁ ZÁKLADNÁ ŠKOLA

ISCED 1	- primárne vzdelávanie
---------	------------------------

Schválila:	Pečiatka školy:	Dátum schválenia:	Dátum účinnosti:
..... PhDr. Erika Hančovská, PhD. riadiateľka školy		30.08.2023	01.09.2023

ORGANIZAČNÁ ZLOŽKA: SÚKROMNÁ ZÁKLADNÁ ŠKOLA

MEDZINÁRODNÝ PROGRAM

PRE 1. STUPEŇ ZŠ

HUMAN

Humánnosť Uvedomelosť Múdrosť Aserťivnosť Netradičnosť

KOŠICE

SEPTEMBER 2023

Názov medzinárodného programu	IB Primary Years Programme (PYP)
Východiská PYP	Arts scope and sequence Language scope and sequence Mathematics scope and sequence Personal, social and physical education scope and sequence Science scope and sequence Social studies scope and sequence
Názov ŠkVP	Medzinárodný program pre I. stupeň SZŠ HUMAN
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	4 roky - primárne
Vyučovací jazyk	slovenský, anglický
Študijná forma	denná
Druh školy	súkromná
Predkladateľ	PhDr. Erika Hančovská, PhD.
Názov školy	Súkromná spojená škola
Adresa školy	Starozagorská 8, 040 23 Košice
IČO	42322855
Riaditeľka školy	PhDr. Erika Hančovská, PhD.
Koordinátorky pre tvorbu ŠkVP	PhDr. Erika Hančovská, PhD. Mgr. Ingrid Galeštoková Mgr. Silvia Antoliková Mgr. Alexandra Oroszová
Zriaďovateľka	Mgr. Eva Bednáriková
Adresa zriaďovateľa	Ružínska 5, 040 11 Košice
Kontakty	0903 743 137 bednarikova.eva@gmail.com www.schoolhuman.eu
Dátum súhlasu MŠ VV a Š SR	07. 08. 2020
Platnosť dokumentu	od 1. septembra 2023

Spôsob, podmienka ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

ISCED 1: primárne vzdelanie získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy.
Dokladom o získanom stupni vzdelania je **vysvedčenie s doložkou**.

Prehľad o stupni vzdelania, dĺžke štúdia

Dĺžka štúdia	Primárne vzdelávanie	4 roky
	Vek žiaka:	6 -10 rokov
	Povinná školská dochádzka	10 rokov
Forma štúdia	denná, individuálna, osobitný spôsob plnenia školskej dochádzky	
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium	Dosiachnutie školskej spôsobilosti vo veku 6 rokov, výnimočne aj menej, najneskôr však vo veku 8 rokov	
Spôsob ukončenia štúdia	ISCED 1: primárne vzdelanie získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu.	
Doklad o dosiahnutom vzdelaní	Stupeň vzdelania	doklad
	ISCED 1	
	Primárne vzdelanie	Vysvedčenie s doložkou
Podmienky prijatia	Súhlas s podmienkami štúdia v Súkromnej spojenej škole – organizačná zložka Súkromná základná škola v zmysle Zmluvy o výučbe žiaka	
Možnosti ďalšieho štúdia	Štúdium v Súkromnej spojenej škole Súkromná základná škola - po skončení 4. ročníka povinnej školskej dochádzky pokračovanie v 5. ročníku.	

PhDr. Erika Hančovská, PhD.
riaditeľka školy

OBSAH

1. Všeobecná charakteristika školy	6
1.1 Veľkosť školy.....	6
1.2 Žiaci a ich vzdelávanie	6
1.3 Prijímanie na štúdium.....	6
1.4 Prestup žiaka počas školského roku.....	7
1.5 Projekty a programy školy	7
1.6 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi.....	10
2. Charakteristika medzinárodného programu	12
2.1 Princípy vzdelávania.....	13
2.2 Zameranie školy a stupeň vzdelania	15
2.3 Profil absolventa	17
2.4 Pedagogické stratégie.....	19
2.5 Charakteristika vzdelávacích oblastí medzinárodného programu.....	19
2.6 Začlenenie prierezových tém	25
2.7 Multikultúrna výchova v medzinárodnom programe v primárnom vzdelávaní	33
2.8 Práva dieťaťa v medzinárodnom programe v primárnom vzdelávaní	37
3. Učebné osnovy	38
4. Rámcový učebný plán pre I. stupeň.....	38
4.1 Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	40
5. Organizačné zabezpečenie školy	41
5.1 Pedagogickí zamestnanci školy - charakteristika.....	41
5.2 Požiadavky na vzdelávanie pedagogických zamestnancov v rámci profesijného rozvoja.....	42
5.3 Priestorové a materiálno-technické podmienky školy.....	42
5.4 Škola ako životný priestor.....	43
5.5 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní.....	43
6. Vnútorý systém kontroly a hodnotenia	43
6.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov	44
6.2 Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov.....	46
6.3 Hodnotenie školy	48

1. Všeobecná charakteristika školy

1.1 Veľkosť školy

Po zaradení Súkromnej spojenej školy, Starozagorská 8, Košice rozhodnutím Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky číslo 2013-6155/26195:2-916 zo dňa 10. 06. 2013 do siete škôl a školských zariadení je Súkromná základná škola, Starozagorská 8, Košice organizačnou zložkou Súkromnej spojenej školy (ďalej „SSŠ“), Starozagorská 8, Košice so začiatkom činnosti od 1.septembra 2013. Budova školy sa nachádza v sídliskovej časti Košického vládneho programu. Súkromná základná škola svoju činnosť začala 04. 09. 2006 v priestoroch štátnej základnej školy ako samostatný právny subjekt. V školskom roku 2023/2024 sa žiaci I. stupňa SZŠ budú vzdelávať v 4 triedach s rozšíreným vyučovaním ANJ.

Súčasťami školy sú:

- Súkromný školský klub detí, Starozagorská 8, Košice
- Súkromné centrum voľného času, Starozagorská 8, Košice

1.2 Žiaci a ich vzdelávanie

Žiaci školy sa vzdelávajú v tvorivo-humanistickom prostredí. Vyučovacím jazykom je slovenský jazyk, vzdelávanie žiakov 1. - 4. ročníka sa uskutočňuje aj v anglickom jazyku uplatňovaním metódy CLIL vo vyučovacích predmetoch a výchovných predmetoch (matematika, vedy, informatika, hudobná výchova, výtvarná výchova, pracovné vyučovanie a telesná a športová výchova). Škola venuje zvýšenú pozornosť vzdelávaniu nadaných žiakov, ktorí sa vzdelávajú podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu. Pri práci s integrovanými nadanými žiakmi a žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami pedagogickí zamestnanci školy úzko spolupracujú s odbornou inštitúciou, a to s Centrom PPP a P, Zuzkin park 10 v Košiciach. Škola poskytuje vzdelávanie žiakom – cudzincom a žiakom prichádzajúcim z cudzojazyčného prostredia. V škole aktívne pracuje Školský parlament, prostredníctvom ktorého žiaci môžu predkladať návrhy k organizácii výchovno-vzdelávacieho procesu a mimovyučovacích aktivít.

Medzinárodný program organizácie International Baccalaureate (ďalej „IB“) sa zameriava na komplexný rozvoj mladých ľudí, ktorí sa zaoberajú kladením otázok, sú starostliví, vnímaví a pomáhajú vytvárať lepšia pokojnejší svet prostredníctvom interkultúrneho porozumenia a rešpektu.

Za týmto účelom organizácia spolupracuje so školami, vládami a medzinárodnými organizáciami s cieľom rozvíjať náročné programy medzinárodného vzdelávania a hodnotenie. Tieto programy povzbudzujú žiakov na celom svete, aby sa stali aktívnymi, empatickými a celoživotnými účastníkmi vzdelávania, ktorí chápu, že aj ostatní ľudia, rešpektujúc ich kultúrne, regionálne a sociálne rozdiely, môžu mať pravdu. Medzinárodný program Primary Years Programme (ďalej „PYP“), ktorého uplatňovanie vo výchove a vzdelávaní riadi organizácia IB so sídlom v Ženeve vo Švajčiarsku, si kladie za cieľ vychovávať medzinárodne zmýšľajúcich ľudí, ktorí sa dokážu pýtať, sú informovaní, starostliví voči iným ľuďom a snažia sa vytvoriť mierumilovnejší svet skrz medzikultúrne porozumenie a rešpekt. Deti sa majú v ročníkoch primárneho vzdelávania rozvíjať, najmä ako osobnosti, a to prostredníctvom aktivít, ktoré podporujú rozvoj vlastností uvedených v profile IB žiaka: bádateľ, mysliteľ, rečník, ochotný riskovať, bystrý, svedomitý, láskavý, tolerantný, vyrovnaný, uvažujúci.

1.3 Prijímanie na štúdium

Zápis detí do 1. ročníka sa pre budúcich prvákov pripravuje v termíne stanovenom zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 245/2008 Z. z.“) od 1.apríla do 30. apríla. V podmienkach školy zápis pre budúcich prvákov realizujeme formou rozprávok (Dlhý, široký a bystrozraký, Šípková Ruženka, Snehulienka, Červená čiapočka, Medovníkový domček, Ako išlo vajce na vandrovku a iné). Hravou formou sa zistí úroveň pripravenosti dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky.

V období pred zápisom (január – marec) organizujeme pre rodičov, ktorí prejavia záujem zapísať svoje dieťa na SSŠ, Zábavné dopoludnie v škole. Zábavnou formou sa deti – budúci prváci a ich rodičia oboznámia prostredím a vybavením školy, prostredníctvom pripravených úloh a tvorivých dielní deti preukážu svoje vedomosti z prípravného obdobia pred nástupom do školy.

V rámci zápisu detí do 1. ročníka dieťa absolvuje individuálny test pozostávajúci:

- zo všeobecnej časti,
- analýzy prejavov správania sa dieťaťa počas riešenia úloh,
- z overovania predpokladov dieťaťa na vzdelávanie sa v cudzom jazyku.

Zápisu sa zúčastňujú deti prichádzajúce z anglických materských škôlok, deti prichádzajúce zo zahraničia s aktívnou znalosťou anglického jazyka a deti, ktoré nemali kontakt s cudzím jazykom v predškolskom zariadení. S cieľom zabezpečiť kvalitu vzdelávania sú prijaté deti zaraďované do tried podľa úrovne ovládania anglického jazyka do dvoch skupín v rámci jednej triedy. V podmienkach školy uplatňujeme vnútornú diferenciaciu. Na zápise je prítomná okrem učiteľov aj školská psychologička z Centra PPP a P, Zuzkin park v Košiciach. Ak rodičia prejavia pri zápise záujem o formu vzdelávania ich dieťaťa ako nadaného žiaka, psychológ s ich súhlasom dieťa vyšetrí v dohodnutom termíne za prítomnosti rodičov. Zároveň psychológ Centra ŠPPP na požiadanie školy a so súhlasom rodičov niektorých žiakov vyšetrí za účelom posúdenia školskej zrelosti. Každému rodičovi po zápise bude doručené rozhodnutie o prijatí žiaka, prípadne rozhodnutie o neprijatí alebo odklade povinnej školskej dochádzky žiaka.

1.4 Prestup žiaka počas školského roku

Podmienky prestupu žiakov do 1. – 4. ročníka SŠŠ (organizačná zložka: Súkromná základná škola):

O prestupe žiaka z inej základnej školy rozhoduje riaditeľka školy. Riaditeľka SŠŠ rozhodne o prestupe žiakov súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z.

1.5 Projekty a programy školy

Škola v rámci výchovno-vzdelávacej činnosti dbá predovšetkým na rozvoj osobnostných kvalít svojich žiakov v oblasti intelektuálnej a emocionálnej inteligencie. Prispieva k tomu aj množstvo plánovaných aktivít organizovaných pre žiakov vo vyučovacom i mimo vyučovacom čase. Zároveň silnou stránkou školy budú aj aktivity školy na národnej a medzinárodnej úrovni, program Globálnej výchovy a činnosť Európskeho klubu na šírenie proeurópskej kultúry.

Netradičné aktivity školy:

- **Týždeň boja proti drogám**

Počas jedného týždňa koordinátor prevencie pripravuje pre žiakov školy súťaž a besedy s protidrogovou tematikou, žiaci I. stupňa sa oboznámia s knihou C. Raynerovej „Nenič svoje múdre telo!“, prípadne absolvujú preventívny program.

- **Týždeň slovenských knižníc**

Súčasťou podujatia je návšteva knižnice, beseda o prečítaných knihách, súťaž v literárnom kvíze.

- **Európsky deň rodičov a škôl**

Podujatie školy je spojené s Pasovaním prvákov za žiakov. Spoločne s rodičmi si pripravujú vyrezávané tekvice, ktoré vyhodnotí Školský parlament. Počas akcie sa žiaci prezentujú v rôznych súťažiach, na diskotéke a na promenáde masiek. Popoludnie a večer je spojený s pizza party v maskách, kultúrnym programom, diskotékou a spaním žiakov v škole.

- **Vianočná akadémia „Tajomné Vianoce“**

Žiaci sa predstavujú s pásmom vianočných vinšov a kolied, so scénkami, modernými i ľudovými tancami, ktorými si pripomenú vianočné tradície a zvyky.

- **Vystúpenie v cudzích jazykoch**

Žiaci prezentujú svoje jazykové kompetencie pred rodičmi a hosťami formou recitácie, spevu a dramatických predstavení.

- **Stretnutie vnúchat so starými rodičmi**

Žiaci pripravujú kultúrny program pre starých rodičov. Spolu so starými rodičmi diskutujú na rôzne témy a v tvorivých dielniach zhotovujú výrobky, ktoré ostávajú starým rodičom ako spomienka na stretnutie.

- **Besiedky ku Dňa matiek**

Žiaci sa predstavujú s literárnym pásmom, so scénkami, modernými i ľudovými tancami a vlastnoručne vyhotovenými darmi pre svoje mamičky.

- **Prezentácia Ročníkových prác žiakov pred rodičmi**

Žiaci počas školského roku spracujú ročníkovú prácu na ľubovoľnú tému, ktorú si zvolia a ich zaujíma. Spôsob spracovania ročníkovej práce je rovnako na voľbe žiaka. Pri tvorbe ročníkovej práce žiakov počas školského roku usmerňuje triedna učiteľka. V závere školského roku žiaci prezentujú pred rodičmi svoje ročníkové práce, v ktorých preukážu svoje vedomosti zručnosti a prezentačné schopnosti.

- **Žiacka konferencia prezentácie Ročníkových prác**

Vybraní žiaci, ktorí najkvalitnejšie spracovali prezentovali v triedach ročníkové práce, prezentujú tieto práce pred vedením školy, členmi Rady školy a rodičmi.

- **Deň detí**

Akcia školy, počas ktorej majú možnosť prezentovať nadobudnuté zručnosti v oblasti športu, hudby alebo umenia v rôznych súťažiach, v športoch, na diskotéke.

- **Rodinná športová olympiáda**

Akcia školy pre rodičov a žiakov, počas ktorej rodičia so svojimi deťmi súťažia v rôznych netradičných športových disciplínach, prezentujú svoje zručnosti a súdržnosť.

Iné zaujímavé aktivity školy:

- Deň vďakyvdania
- Medzinárodný deň školských knižníc
- Vegetariánska burza
- Šarkaniáda
- Tvorivé dielne v SŠKD
- Fašiangový bál
- Šachový turnaj
- Športové popoludnie pre rodičov a žiakov
- Týždeň zdravia
- Týždeň anglického jazyka pod vedením anglických lektorov
- Týždeň rodného jazyka
- Týždeň matematiky
- Týždeň prírodovedných predmetov
- Týždeň globálneho vzdelávania
- Dni športu
- Škola v prírode s jazykovým vzdelávaním pod vedením zahraničných lektorov
- Otvorené vyučovacie hodiny pre rodičovskú verejnosť
- Prezentácie transdisciplinárnych tém v rámci medzinárodného programu Primary Years Programme pre rodičov
- Exhíbičia v rámci medzinárodného programu PYP

Iné netradičnosti v podmienkach školy:

- Ranné stretnutie detí s učiteľmi formou ranných komunit
- Týždenné funkcie v triede (strážca času, distribútor, pán čistoty a poriadku)
- Zavedieme si pravidlá (pre prácu v kruhu, pri skupinovej práci, počas prestávky, v školskej jedálni, počas vyučovacej hodiny...)
- Učíme žiakov životné zručnosti, symboly rozmiestnime na viditeľné miesta

Projektové aktivity a programy školy

Škola sa aktívne zapája a zapája do projektov a programov na národnej i medzinárodnej úrovni.

Sú to predovšetkým:

a) školské a krátkodobé projekty zamerané na

- **inováciu vyučovacích postupov zavedením projektového vyučovania, spoločenské a zážitkové aktivity**
- ENO Tree planting day
- Detský čin roka
- Zmeny v prírode počas ročných období
- Zdravý životný štýl
- Deň záchrany života
- Nakresli si svoje práva
- Záložka do knihy spája školy
- celoslovenské testovanie KOMPARO

- Červené stužky
- Hodina det'om
- Biela pastelka
- Týždeň modrého gombíka
- Deň narcisov
- Projekt KidCham

b) jazykové medzinárodné teleprojekty zamerané na

• **podporu jazykového vzdelávania, integráciu cudzích jazykov do mimoškolských aktivít a interakciu detížiakov s rovesníkmi**

- Christmas Celebrations Around The World Exchange
- Christmas Calendar
- **Wocabee** – aplikácia na precvičovanie a upevňovanie slovnéj zásoby

c) metodické aj koncepcné projekty a inovačné programy zamerané na

• **rozvoj profesionálnych kompetencií učiteľov**

- **Moderné vzdelávanie – digitálne vzdelávanie pre všeobecno – vzdelávacie predmety** (UIPŠ, Bratislava)
  - **Projekt Zvyšovanie kvality vzdelávania na ZŠ a SŠ s využitím elektronického testovania** (NÚCEM, Bratislava)
  - **Projekt Digiškola Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva** (sekcia informatiky, MŠVV a Š SR)
  - **Projekt „Aktivizujúce metódy vo výchove“** (DP MPC Košice)
  - **Národný projekt „Komplexný poradenský systém prevencie a ovplyvňovania sociálno-patologických javov v školskom prostredí“** (Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, Bratislava)
  - **Projekt Moja prvá škola** – projekt určený pedagógom 1. stupňa základných škôl. Aktivity, ktoré napomôžu implementácii digitálneho vzdelávania. (organizovaný neziskovou organizáciou Edulab)
  - **Deti a architektúra** (OZ Euroarch)
  - **Program Strom života** (Strom života je environmentálna, mimovládna, dobrovoľná a nezisková organizácia, nezávislá na politických subjektoch, registrovaná ako občianske združenie)
  - **Program Škola priateľská k deťom** (v spolupráci s organizáciou UNICEF)
  - **Program Život a peniaze** - projekt na rozvoj finančnej gramotnosti (v spolupráci s CVČ Domino, Košice)
  - **Program Z každého rožka troška** podujatia pre školské kluby detí zamerané na ekoaktivity, ekovýlety a ekologické tvorivé dielne. (v spolupráci s CVČ Domino, Košice)
  - **Projekt „Záložka do knihy spája školy“**
  - **Projekt „Učme deti učiť sa“** v rámci výzvy Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole“ OPLZ-PO1/2018/DOP/1.1.1-01
  - **IT Akadémia – partnerská škola** – spolupráca pri používaní metodík pre jednotlivé vyučovacie predmety, krúžková činnosť realizovaná odborníkmi z IT praxe
  - **EDULAB Expedícia** – projekt zameraný na zážitkové a bádateľské učenie
  - **Maratón písania listov** - zameraný na ľudské práva
  - **Projekt Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok** - charitatívna akcia pre obyvateľov domovadôchodcov
  - **Zber hračiek** - charitatívna akcia pre občianske združenie Maják nádeje
  - **Ponožkový október** – zameraný na charitatívnu činnosť
  - **Súťažný projekt Čerstvé hlavičky Kaufland** – zameraný na dodávku čerstvej zeleniny a ovocia
  - **Projekt Hrdinovia internetu** – zameraný na prevenciu kyberšikany
  - **Projekt Viem čo zjem** – zameraný na osvojovanie informácií o zdravej výžive
  - **Projekt Zatoč s odpadom!** – kampaň portálu environmentálnej výchovy EWOBX
  - **Projekt FinQ** – zameraný na rozvoj finančnej gramotnosti žiakov
  - **Aktívna škola** – rozvoj pohybových zručností žiakov
- **rozvoj profesionálnych kompetencií učiteľov v oblasti cudzích jazykov**
- **Projekt experimentálneho overovania metódy CLIL** (Content and Language Integrated Learning) zameraný na integrovanie AJ do prírodovedných a výchovných predmetov
  - **Projekt Erasmus+ We love CLIL** (rozvoj komunikačných zručností pedagógov v ANJ), rozvoj metodológie CLIL a

IKT zručností)

- **Projekt English One – Nové trendy vzdelávania učiteľov anglického jazyka** (organizovaný DP MPC Košice)
- **Projekt English GO** (podporovaný MŠVV a Š SR v spolupráci s MPC)
- **Projekt Rozvíjanie profesijných kompetencií učiteľov** materských, základných a stredných škôl v kontexte zvyšovania úspešnosti reformy systému základného vzdelávania, aktivita 1.1 Overenie profesijných a jazykových kompetencií učiteľov anglického jazyka na 1. stupni ZŠ., ŠPÚ, Oddelenie pre cudzie jazyky, Bratislava
- **eTwinning** (zameriava sa na podporu využívania moderných informačných a komunikačných technológií za účelom vytvorenia partnerstiev európskych škôl), projektové vyučovanie formou spolupráce s rovesníkmi z rôznych krajín sveta ako člena medzinárodných sietí eTwinning, myEurope, iEARN a Global SchoolNET
- projektová spolupráca s podporou British Council Bratislava a partnerskou školou v Anglicku (zrealizovaný projekt Basic Principles Of Healthy Life Support, ktorého súčasťou boli aj výmenné návštevy učiteľov a žiakov v Anglicku a na Slovensku)
- **Projekt Erasmus+ „Učíme sa inovatívne“** – rozvoj pedagogických zručností učiteľov

1.6 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

• Spolupráca s rodičmi

Spolupráca je mimoriadne významná a v našich podmienkach na veľmi dobrej úrovni. Rodičov žiakov školy vo vzťahu k škole reprezentuje Rodičovská rada zložená z volených zástupcov rodičov, ktorá úzko spolupracuje s riaditeľkou školy a podieľa sa na organizovaní mimovyučovacích aktivít zahrnutých v Pláne práce školy.

Formy spolupráce s rodičmi:

- Informačné dni o škole pre rodičov
- Konzultačné hodiny pre rodičov
- Rodinná športová olympiáda
- Dni otvorených vyučovacích hodín
- Tvorivé dielne
- Besedy v rámci významných dní a mesiacov
- Prezentácie ročníkových prác pred rodičmi
- Besedy s rodičmi cudzincov
- Vystúpenie žiakov pre rodičov v cudzích jazykoch
- Stretnutia vnúčať a starých rodičov
- Spoločensko-kultúrne aktivity školy – akadémie, Šarkaniáda, Pasovanie prvákov, triedne besiedky ku Dňu matiek, tvorivé dielne v SŠKD.

• Spolupráca s centrami pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie

V podmienkach školy sme vytvorili kvalitné pedagogické podmienky pre integrovaných žiakov s nadaním a zdravotným znevýhodnením, ktoré sú zahrnuté v IVVP integrovaných žiakov. Pedagogickí pracovníci, ktorí pracujú s nadanými žiakmi a žiakmi so zdravotným znevýhodnením, úzko spolupracujú s odbornými zamestnancami Centra pedagogicko-psychologického poradenstva v Košiciach.

• Spolupráca s materskými školami

Spolupráca sa orientuje na anglické a slovenské materské školy sídliace v Košiciach a blízkom okolí podľa Plánu spolupráce 1. ročníka a predškolského oddelenia MŠ. Pre rodičov detí z MŠ organizujeme Sobotňajšie zábavné dopoludnia v škole s cieľom oboznámiť ich s výchovou a vzdelávaním v Súkromnej základnej škole. Zaujímavé sú aj otvorené vyučovacie hodiny Matematiky, Vedy a výchovných predmetov s uplatňovaním metódy CLIL vo vyučovaní, Slovenského jazyka a Anglického jazyka pre deti, ktoré odučili učitelia základnej školy.

• Spolupráca s Miestnym úradom – sídlisko KVP

MÚ – sídlisko KVP podporuje školu formou prezentácií žiakov školy v oblasti spoločensko-kultúrnych akcií (Vianoce na KVP, Deň detí na KVP) a športových akcií.

• Spolupráca s občianskym združením HUMAN

OZ HUMAN vzniklo v roku 2008. OZ HUMAN Súkromnej spojenej škole poukazuje 2% z daní od rodičov na rozvoj školy. Stanovy a informácie o OZ sú zverejnené na <http://schoolhuman.eu/zs/verejnost/ozhuman.php>.

- **Spolupráca s Pedagogickou fakultou Prešovskej univerzity**

Škola spolupracuje s PdF PU v Prešove v oblasti personálnej politiky školy a pedagogickej prípravy budúcich učiteľov formou praxe študentov fakulty a vzdelávania učiteľov školy s cieľom skvalitnenia vyučovania cudzích jazykov a uplatňovania metódy CLIL.

- **Spolupráca so Štátnym pedagogickým ústavom (ďalej len „ŠPÚ“)**

Škola spolupracuje so ŠPÚ v Bratislave na rôznych úrovniach v rámci prihlásenia školy do experimentálnych overovaní inovácií vo vyučovaní.

- **Spolupráca s Filozofickou fakultou a Prírodovedeckou fakultou UPJŠ v Košiciach**

Spolupráca sa realizuje formou Zmluvy o spolupráci, v súlade s ktorou študenti Filozofickej fakulty a Prírodovedeckej fakulty vykonávajú jednak súvislú pedagogickú prax v Súkromnej základnej škole.

- **Spolupráca s mestskou pobočkou Knižnice pre deti a mládež v budove ZŠ Starozagorská 8, Košice**

Spolupráca s knižnicou sa realizuje v oblasti organizovania besied s knihovničkou knižnice alebo so spisovateľmi počas vyučovacích hodín aj mimoškolských aktivít v rámci SŠKD v knižnici.

- **Spolupráca s Vojenskou leteckou nemocnicou v Košiciach**

Spolupráca bola realizovaná formou

- a) Zmluvy o poskytovaní zdravotnej pracovnej služby
- b) spracovania Prevádzkového poriadku multimediálnej učebne fyziky – chémie a informatiky

- **Spolupráca so vzdelávacou agentúrou SAAIC, Bratislava**

- a) Pravidelné hostovanie pedagogických zamestnancov školy na konferenciách organizovaných vzdelávacou agentúrou pri príležitosti ocenení škôl v rámci SR
- b) Spolupráca v rámci jazykového projektu ERASMUS

Ďalšie inštitúcie, s ktorými škola spolupracuje pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu:

- SZUŠ Vlada Urbana, Starozagorská 10, Košice
- CVČ DOMINO, Popradská 86, Košice
- Štátne divadlo, Košice
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach
- Liga proti rakovine
- Slovenský Červený kríž
- Ekocentrum SOSNA
- UNICEF
- Výmenník Wupertálska, Titogradská 17, Košice
- Jazyková škola SIDAS, Dunajská 3, Košice

2. Charakteristika medzinárodného vzdelávacieho programu

Medzinárodný vzdelávací program HUMAN pre všetky triedy s povinným vyučovaním anglického jazyka v 1. – 4.ročníku SZŠ sa vo vzdelávaní riadi zásadami:

H – humanism (humánnosť)U

– unity (vedomelosť)

M – moral (múdrost)

A – attainment (dosahovanie cieľov)

N – non-traditionalism (netradičnosť)

Medzinárodný program vychádza z dokumentov o rozsahu výučby v jednotlivých vyučovacích predmetoch v PYP (Scope and sequences) a je v súlade s princípmi aj cieľmi výchovy a vzdelávania podľa zákona č. 245/2008 Z. z. a zákona č. 415/2021 Z. z. Program PYP využíva transdisciplinárny model vzdelávania, ktorý sa opiera o všeobecne významné témy, presahujúce hranice tradičných predmetov. Zameriava sa na celkový osobnostný rast dieťaťa, okrem akademického vývoja zahŕňa aj sociálne, fyzické, citové a kultúrne potreby. PYP vychádza z výskumu a osvedčených postupov z rôznych národných systémov bohatými znalosťami a skúsenosťami z medzinárodných škôl vytvorit' relevantné, pútavé, náročné a dôležité vzdelávacie rámce pre všetky deti. Žiaci spoločne skúmajú reálne situácie a možnosti ich riešenia z rozličných perspektív, pomocou metódy bádania (tzv. "inquiry based learning"). Delenie sa o vlastné skúsenosti pomáha žiakom lepšie si uvedomovať a byť vnímavejší k skúsenostiam ľudí, ktorí nepochádzajú z ich okolia alebo krajiny. Najvýznamnejšou a jedinečnou črtou PYP programu je šesť transdisciplinárnych tém, ktoré umožňujú školám zaradiť do kurikula aktuálne lokálne a globálne témy a efektívne pomáhať žiakom učiť sa bez toho, aby boli obmedzovaní ohraňovaniami jednotlivých vyučovacích predmetov. **Témy sú:** **Kto sme** (skúmanie seba samého, medziľudských vzťahov vrátane rodiny, priateľov, skupín a kultúr, práv a povinností, toho, čo znamená byť človekom); **Kde sa nachádzame v priestore a čase** (skúmanie orientácie v čase a priestore, osobnej minulosti, prepojenie jednotlivcov i civilizácií, z lokálnej i globálnej perspektívy); **Ako sa vyjadrujeme** (skúmanie spôsobov komunikácie, tvorivosti, estetiky); **Ako funguje svet** (skúmanie prírodného sveta a jeho zákonitostí); **Ako sa organizujeme** (skúmanie prepojenosti ľuďmi vytvorených systémov a spoločenských štruktúr a funkcií organizácií); **Zdieľame planétu** (skúmanie práv a povinností pri využívaní obmedzených zdrojov spoločne s ostatnými ľuďmi inými žijúcimi tvormi, šancí na rovnaké príležitosti, mier a riešenie konfliktov).

PYP medzinárodný program sa zameriava na osobnostný rozvoj žiaka - multikulturalitu, osvojovanie si cudzieho jazyka, výchovu sebavedomých, ohľaduplných ľudí aktívne vyhľadávajúcich nové poznatky a informácie. Zároveň rozvíja u žiakov zručnosti pre ich reálny život. Využíva k tomu tzv. IB Learner Profiles, ktorými umiestňuje žiaka do centra vzdelávania. Desiat' vlastností (attributes) odráža charakter vzdelávania IB a zdôrazňuje, že spolu s kognitívnym vývojom sa program PYP zaoberá aj sociálnymi problémami žiakov, emocionálnou a fyzickou pohodou, so zabezpečením toho, aby sa žiaci naučili rešpektovať seba, ostatných a svet okolo nich.

Medzinárodný program zahŕňa rámcový model absolventa, rámcový učebný plán a jeho rámcové učebné osnovy. Primárne vzdelávanie je etapou vzdelávania, ktorú povinne absolvuje celá populácia žiakov ako súčasť dvoch obsahovo, organizačne a didakticky nadväzujúcich stupňoch základného vzdelania. Veľmi dôležitým faktorom prepojenia medzi vyučovacími predmetmi vyučovanými v škole a transdisciplinárnymi témami sú medzipredmetové vzťahy a prierezové témy v učení. Využitím bádateľskej metódy a vhodne zvolenými aktivitami aj metódami v učení žiaci rastú nielen v oblasti vedomostí, ale sa rozvíjajú ako komplexné osobnosti.

Realizácia medzinárodného programu si vyžaduje podnetné a tvorivé školské prostredie, ktoré stimuluje žiaka zabezpečiť, aby sa každé dieťa prostredníctvom výučby prispôsobenej individuálnym potrebám a schopnostiam rozvíjalo v súlade s vlastnými predpokladmi. Hodnotenie výkonov a pracovných výsledkov žiakov je postavené na plnení konkrétnych úloh, na posudzovaní individuálnych zmien žiaka a pozitívnych hodnoteniach.

Dôležitým prvkom je dôraz na otvorenosť školy deťom, rodičom a verejnosti, ktorí prejavujú záujem o kvalitu výchovy a vzdelávania, prihliadajúc na slušné správanie, vzájomnú úctu, toleranciu a pochopenie. Snahou všetkých pracovníkov školy je informovanosť rodičov o práci a výsledkoch ich detí, o zapojenie rodičov do mimoškolských aktivít, športových akcií, exkurzií, výletov a škôl v prírode.

Škola pravidelne počas školského roku organizuje prezentácie žiakov pre rodičov v rámci vyučovania, v rámci ktorých žiaci prezentujú nadobudnuté znalosti a skúsenosti z preberaných transdisciplinárnych tém. Jednotlivé vyučovacie predmety poskytujú možnosti na bádanie a prezentovanie.

Prostredníctvom inovovaného medzinárodného programu rozvíjame schopnosti žiakov v oblasti učenia, riešenia problémov, v oblasti spolupráce, komunikácie, sebahodnotenia. Medzinárodný program podporuje vzájomnú spoluprácu pedagogických zamestnancov s cieľom zabezpečiť vysokú kvalitu a efektivitu vo vzdelávaní žiakov školy.

Ciele primárneho vzdelávania

- umožniť žiakom osvojiť si stratégie učenia a motivovať ich pre celoživotné učenie,
- podnecovať žiakov k tvorivému mysleniu, logickému uvažovaniu a k riešeniu problémov,
- viesť žiakov k všestrannej, účinnej a otvorenej komunikácii,
- viesť žiakov k prezentácii svojich vedomostí a zručností,
- rozvíjať u žiakov schopnosť spolupracovať a rešpektovať prácu a úspechy nielen svoje, ale aj iných,
- rozvíjať vnímavosť a citlivé vzťahy k ľuďom, prostrediu a k prírode,
- učiť žiakov aktívne rozvíjať a chrániť fyzické, duševné a sociálne zdravie, byť za ne zodpovední,

- viesť žiakov k tolerancii a ohľaduplnosti k iným ľuďom, ich kultúre a duchovným hodnotám, učiť ich žiť spoločne s ostatnými ľuďmi.

Medzinárodný program svojím obsahom zabezpečuje:

- kvalitatívne zvýšenie úroveň vyučovania povinného **anglického jazyka už od 1. ročníka** a rozvíjanie jazykových zručností od nástupu plnenia povinnej školskej dochádzky,
- **integrovanie povinného anglického jazyka do vyučovacích predmetov** Matematika, Vedy a výchovných predmetov v rámci primárneho vzdelávania **uplatňovaním metódy CLIL,**
- **vyučovanie anglického jazyka metódou Jolly Phonics,**
- **vyučovanie matematiky metódou Prof. RNDr. Milana Hejného, CSc.,**
- rozvíjanie kompetencie žiakov komunikovať v anglickom jazyku v rámci **záujmových útvarov English school club** pod vedením zahraničných lektorov aj **Dráma klub a hry v ANJ,**
- overovanie výsledkov žiakov vo vyučovacích predmetoch a ich hodnotenie s cieľom zamerať sa na riešenia zadaných problémov, realizáciu a vyhodnocovanie pokusov, rozvoj analytického a kritického myslenia, tvorivosti a schopnosti diskutovať na danú tému tak, aby sa zo žiakov stali bádajúce, zodpovedné, tvorivé a komplexné osobnosti pripravené vzdelávať sa v cudzích jazykoch i v zahraničí.

2.1 Princípy vzdelávania

Medzinárodný program HUMAN je postavený na tvorivo – humánnej výchove a vzdelávaní žiakov.

Základné princípy vzdelávania sú:

- získanie všeobecného vzdelania,
- príprava na štúdium na II. stupni Súkromnej základnej školy, Súkromnom gymnáziu a pre prax,
- výchova adaptabilných a rozhradených ľudí.

ZÁKLADNÉ POSLANIE:

Poslaním základnej školy je poskytnúť žiakom kvalitné základné vzdelanie v rámci primárneho vzdelávania s kontinuálnym pokračovaním v 5. - 9.ročníku v Súkromnej základnej škole.

Naplnením poslania žiak nadobudne vedomosti, zručnosti, schopnosti získané v jednotlivých vzdelávacích oblastiach učebného plánu, medzipredmetový prístup pri ich osvojovaní, kritické, analytické a tvorivé myslenie, schopnosť prepojiť teóriu s praxou a pritom uplatňovať princíp spolupráce, vzájomného porozumenia a tolerancie, humanizmu demokratickosti vo vzťahu učiteľ – žiak.

Hlavným cieľom školy je pripraviť žiakov na úspešný život v neustále sa meniacej, učiacej sa, kultúrne rozmanitej, globálnej spoločnosti. Vzdelávanie je zamerané na rozvoj schopností a zručností žiakov a výchovnú činnosť na budovanie ich vedomostí a prípravu na život v oblasti mravných postojov, ideálov, konceptov uvažovania a kvalitného hodnotového systému.

Za týmto účelom škola spolupracuje a naďalej bude spolupracovať s inými medzinárodnými organizáciami a vzdeláva nielen žiakov, ale podporuje vzdelávanie aj pedagógov školy.

SSŠ poskytuje vzdelávanie, pri ktorom uplatňuje najmodernejšie učebné trendy zamerané na komplexný rozvoj osobnosti žiaka a jeho myslenia. Inovatívna výučba povzbudzuje žiakov, aby sa navzájom rešpektovali, spoločne komunikovali, vytvárali základy spoločnej komunity, otvorili sa multikultúrnej spoločnosti a chránili životné prostredie. Pri uplatňovaní medzinárodného programu PYP bude škola v tejto iniciatíve pokračovať.

UKONČOVANIE ŠTÚDIA:

Žiaci ukončia PYP program vo 4. ročníku, v ktorom sa zúčastnia vrcholného projektu, tzv. PYP exhibície. Počas exhibície každý žiak preukáže nadobudnuté vedomosti, zručnosti, a to ako ovláda základné prvky programu. Je to transdisciplinárne bádanie vedené v duchu osobnej a spoločnej zodpovednosti ako aj sumárna hodnotiacia činnosť, ktorá je oslavou odchodu žiakov z medzinárodného programu PYP.

ABSOLVENT:

Vzdelávaním na Súkromnej základnej škole sa žiak stáva flexibilným, samostatne kriticky mysliacim, autonómne konajúcim. Žiak získava primárne vzdelanie.

Uznávané hodnoty:

Uznávanými hodnotami v našej škole sú:

- **Sloboda**
- **Ľudskosť**
- **Vzdelanie**

Vzájomne sa podmieňujú. Každá z nich predstavuje určitý súbor práv a povinností.

Sloboda pre nás znamená, že:

- každý má právo na autonómne konanie a zodpovedá za jeho dôsledky
- každý má právo na vlastný názor a jeho prejavenie v primeranej podobe
- nik nesmie svojím konaním ohrozovať a obmedzovať druhých
- každý musí rešpektovať ostatných ľudí, správať sa k nim úctivo
- každý má právo podieľať sa na tvorbe pravidiel školy
- všetci sme povinní rešpektovať pravidlá stanovené školou

Vzdelanie pre nás znamená, že:

- každý má právo zvoliť si vlastnú vzdelávaciu cestu podľa možností školy
- žiak spolu zodpovedá za vlastné vzdelávanie, prístupuje k nemu aktívne
- každý má právo na kvalitný vzdelávací proces

Ľudskosť pre nás znamená, že:

- máme úctu ku všetkým formám života (človeku i prírode)
- každý má právo byť akceptovaný, nezáleží na rase, náboženstve, pohlaví, pôvode
- každý má právo na omyl, každý sa snaží svoje chyby naprávať
- spoločne budujeme atmosféru priateľstva, spolupráce a tolerancie v škole
- každý má právo cítiť sa v škole bezpečne

Vízia školy

Škola je tu pre ľudí :

- **Pre žiaka je základným pilierom osobného rastu**
- **Pre rodiča partnerom** pri výchove detí
- **Pre učiteľa miestom**, kde naplňa svoje poslanie
- **Pre región a mesto** je centrom celoživotného vzdelávania, športu, kultúry, spoločenského života v miestnesvojho sídla.

Vízia našej školy vychádza z princípu širokej koexistencie a aktívnej spolupráce všetkých zainteresovaných partnerov, skupín, spoločenstiev, komunit a inštitúcií naprieč spoločenským spektrom nášho mesta, regiónu. Cieľom takto chápaných vzťahov je poskytovať kvalitné vzdelanie, aby každý žiak mohol rozvíjať základné spôsobilosti, vedomosti a postoje potrebné pre svoje ďalšie vzdelávanie a život.

SSŠ reaguje na potreby žiakov a požiadavky rodičov aj spoločnosti. Poskytuje každému žiakovi možnosti a podmienky pre zmysluplnú tvorivú činnosť a aktívne učenie sa v primárnom a nižšom sekundárnom vzdelávaní, ale aj záujemcovv strednom vzdelávaní v osemročnej forme gymnaziálneho štúdia. Škola je a bude otvoreným spoločenstvom nielen žiakov, učiteľov a rodičov, ale aj širšej komunity obce a regiónu. Spája kvalitný a efektívny edukačný proces s mimoškolskými aktivitami v prospech rozvoja individuálnych schopností žiakov so zameraním na ich úspešné uplatnenie sa v budúcom živote. Edukačný proces je postavený na humanistických princípoch, tvorivom myslení a vzájomnom rešpektovaní.

Ambíciou školy je pokračovať v budovaní modernej humánnej a tvorivej školy, ktorá poskytuje kvalitné podmienky prevzdelávanie a výchovu tak, aby každý žiak bol čo najlepšie pripravený na konkurenčný trh a život v čoraz zložitejšom svete. Žiak, ktorý ukončí vzdelávanie v SSS je nielen múdry, vzdelaný, ale aj slobodný, samostatný, tvorivý, aktívny, zodpovedný, tolerantný, kultivovaný aj pripravený pre život a prácu v 21. storočí v európskom spoločenstve.

Pedagogický prístup

Žiak sa v škole učí aktívne, je vedený k poznávaniu sveta nielen rozumom, ale aj srdcom.

2.2 Zameranie školy a stupeň vzdelania

Priority výchovno-vzdelávacieho procesu, ktoré medzinárodný program podporuje a rozvíja

- **Používanie efektívnych**
  - a) **metód výučby** – inovatívne a aktivizujúce metódy vyučovania,
  - b) **foriém vyučovania** zamerané na rôzne štýly učenia sa žiaka,
  - c) **metód a techník** na rozvoj osobnosti, kooperácie, kreativity a posilnenie spontánnej činnosti žiaka, na diferencovanie úrovně cieľov jazykového vzdelávania v zmysle taxonómie, zohľadnenie individuálnych osobitostí žiakov, využívanie diferencovaného prístupu k žiakom ako prostriedkov k vyššej efektívnosti vyučovacieho procesu.
  - d)
- **Aktívnu znalosť cudzích jazykov** podporuje zavedením výučby anglického jazyka už od 1. ročníka. Umožňuje rozvíjať a zdokonaľovať už osvojené jazykové zručnosti v oblasti komunikácie v rámci aktivít v záujmových útvaroch.
- **Vytvárať partnerské prostredie** pre všetkých účastníkov vzdelávacieho procesu.
- **Tvoriť a rozvíjať v žiakoch jasné povedomie** národného a svetového kultúrneho dedičstva, **rozvíjať európske povedomie a občianstvo**.
- Poskytnúť žiakom bohaté možnosti vedeného skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby sa **rozvíjala ich predstavivosť, tvorivosť a záujem skúmať svoje okolie**.
- Podporovať kognitívne procesy a spôsobilosti žiakov **kriticky a tvorivo myslieť** prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a **aktívnym riešením problémov**.
- **Rozvíjať osobnosť žiaka, podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych spôsobilostí žiaka**, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, účinne spolupracovať, rozvíjať si sociálnu vnímavosť a citlivosť. Viest žiakov k tolerancii a k akceptovaniu iných ľudí.
- Dať šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a bolo mu umožnené zažiť úspech.
- **Umožniť žiakom získať kvalitnú počítačovú gramotnosť – informačnú a digitálnu gramotnosť žiakov/gramotnosť v IKT, zvýšiť ochranu žiakov pri používaní internetu**, viesť žiakov k bezpečnému správaniu sa v kybernetickom priestore.
- Využívanie informačných technológií nielen v čase školského vyučovania, ale i mimo vyučovania v rámci činnosti školského klubu detí a záujmového vzdelávania.
- **Umožniť žiakom získať kvalitnú finančnú gramotnosť** - schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie.
- **Umožniť žiakom získať kvalitnú čitateľskú gramotnosť** – formovať kladný vzťah žiakov ku knihe a literatúre. Zvyšovať jazykovú kultúru žiakov na všetkých vyučovacích hodinách.
- **Vytvárať kvalitné tímy v triede, vytvárať pozitívnu klímu v triede**, predchádzať všetkým formám diskriminácie a segregácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie, rasizmu a v oblasti problematiky migrácie, odstraňovať prípadné negatívne javy spolunažívania.

- **Podporiť rozvoj žiaka vo vzťahu k rôznym jazykom a ich kultúram**, čím sa zároveň pomáha k rozšíreniu viacjazyčnosti a jej významovej podstaty. Viacjazyčnosť predstavuje znalosť viacerých jazykov s tým, že jednotlivec má takú znalosť jazyka, ktorá je rozšírená aj o **porozumenie plurality kultúr**. Viacjazyčnosť je aj podstatou osobnosti, pretože jazyky sa stávajú kultúrnou identitou každého človeka.
- **Vytvárať v škole priaznivé multikultúrne prostredie**, naučiť žiakov porozumieť iným kultúram.
- **Vzdelávať žiakov – cudzincov** a žiakov prichádzajúcich z cudzojazyčného prostredia. Organizovať pre žiakov – cudzincov základný a rozširujúci kurz slovenského jazyka.
- **Viesť žiakov k uvedomeniu si globálnej previazanosti** udalostí, vývoja a problémov na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni. Zvýšiť povedomie žiakov o globálnych témach, rozvíjať ich kritické uvedomovanie si sociálnych, environmentálnych, ekonomických a politických procesov vo svete.
- **Rozvíjať skvalitnenie procesu integrácie detí cudzincov do spoločnosti.**
- **Vychovávať žiakov v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, práv osôb so zdravotným postihnutím, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a rasizmu a v oblasti problematiky migrácie.**
- **Realizovať preventívne programy** na prevenciu sociálno-patologických javov a rozvíjanie sociálnych spôsobilostí, realizovať preventívne programy na podporu prevencie obezity, telesného a duševného zdravia, realizovať preventívne programy podporujúce výchovu ku zdraviu a zdravému životnému štýlu.
- **Zvýšiť povedomie žiakov v oblasti zameranej na zdravú výživu**, zdravé potraviny, potravinovú bezpečnosť, označovanie potravín, podpora využívania regionálnych potravinových produktov.
- **Rozvoj zdravého životného štýlu žiakov** organizovaním športových aktivít v rámci záujmových útvarov. Zavádzanie netradičných športov v mimoškolskej činnosti s cieľom oslovenia čo najväčšieho počtu žiakov.
- **Rozširovanie vedomostí základného učiva o nové a hlbšie poznatky** vo všetkých vzdelávacích oblastiach v rámci starostlivosti o intelektovo nadaných žiakov.
- **Vytváranie individuálnych a podporných programov** pre zvládnutie učiva v celom rozsahu žiakmi so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami integrovaným do tried základnej školy.
- **Rozvíjať matematické kompetencie** žiakov v rámci vyučovania vyučovacieho predmetu matematikametodikou Prof. RNDr. Milana Hejného.
- **Rozvíjať kompetencie žiakov v anglickom jazyku** v rámci metódy Jolly Phonics v primárnom vzdelávaní“.

2.3 Profil absolventa

Stupeň vzdelania ISCED 1

Absolvent primárneho vzdelávania získa základné vedomosti zo všetkých povinných vyučovacích predmetov. Mal by byť samostatný a zodpovedný, formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory v logickom slede, kultivovane sa vyjadruje v písomnom aj ústnom prejave. Veku primerane rieši kritické situácie a poskytuje účinnú pomoc v situáciách ohrozujúcich život a zdravie človeka. Činnosť školy sa odvíja od súhrnu vedomostí, zručností, spôsobilostí, ktoré má absolvent školy získať.

Absolvent primárneho stupňa vzdelávania by mal plnohodnotne reprezentovať školu. Mal by mať osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej a kultúrnej gramotnosti. V primárnom vzdelávaní má žiak nadobudnúť základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a základy pre rozvíjanie spôsobilostí, využívať svoj tvorivý potenciál. Mal by byť schopný vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojiť si metódy štúdia

a práce s informáciami.

V anglickom jazyku má byť schopný na primeranej úrovni porozumieť hovorenému textu, uplatniť sa v osobnej konverzácii, týkajúcej sa bežných životných situácií, vedieť sprostredkovať základné vedomosti v anglickom jazyku.

Mal by sa bez väčších problémov zapájať do domácich a medzinárodných aktivít, súťaží aj projektov a využívať ich tvorivý potenciál. Mal by vedieť používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa, dokázať primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií a aktívne vyhľadávať informácie na internete iv tlačených periodikách.

Mal by získať také predpoklady, aby si vážil sám seba i druhých ľudí, aby dokázal ústretovo komunikovať a spolupracovať. Aby sa vedel správať kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám, s osvojením základov pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr, mal by získať schopnosť vnímať umenie a byť schopný starať sa o svoje fyzické i psychické zdravie.

Profil žiakov IB

bádatelia – Rozvíjame našu zvedavosť, zručnosti pre bádanie a výskum. Vieme, ako sa učiť samostatne a s ostatnými. Učíme sa s nadšením a podporujeme našu lásku k učeniu počas celého života.

svedomiti – Konáme čestne a poctivo, so silným pocitom spravodlivosti a rešpektovania dôstojnosti a práv ľudí. Preberáme zodpovednosť za naše konanie a za ich dôsledky.

uvažujúci – Premyslene uvažujeme nad svetom, vlastnými myšlienkami a našimi zážitkami. Pracujeme na porozumení našich silných aj slabých stránok s cieľom podporiť náš vzdelávací a osobný rozvoj.

láskavi – Ukazujeme empatiu, súciti a rešpekt. Zaviazali sme sa k službe a konáme tak, aby sme dosiahli pozitívny rozdiel v živote iných a vo svete okolo nás.

tolerantní – Kriticky oceňujeme našu vlastnú kultúru a osobnú históriu, rovnako ako hodnoty a tradície iných. Hľadáme a vyhodnocujeme rozsah názorov a sme ochotní rásť na základe skúsenosti.

ochotní riskovať – Pristupujeme k neistote s predvídaním a odhodlaním. Pracujeme samostatne alebo spolupracujeme na skúmaní nových myšlienok a inovatívnych stratégií. Sme vynaliezaví a ochotní čeliť výzvam a zmenám.

vyrovnaní – Rozumieme dôležitosti vyváženosti rôznych aspektov pre náš život – intelektuálne, fyzicky a emocionálne – chceme dosiahnuť rovnováhu pre nás a ostatných. Prijímame našu vzájomnú závislosť od iných ľudí a od sveta, v ktorom žijeme.

rečníci – Vyjadrujeme sa bezvýhradne a kreatívne vo viac ako jednom jazyku. Spolupracujeme efektívne, pozorne počúvame názory iných jednotlivcov a skupiny.

myslitelia – K analýze a prijímaniu využívame kritické a tvorivé myslenie, zodpovedný postup pri zložitých problémoch. Sme iniciatívni v rozhodnutiach.

bystrí – Rozvíjame a používame koncepčné chápanie, skúmanie poznatkov v rôznych disciplínach. Zaoberáme sa problémami a myšlienkami, ktoré majú miestny a globálny význam.

Absolvent medzinárodného programu HUMAN má osvojené nasledovné kľúčové kompetencie:

a) sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primeranou primárnemu stupňuvzdelávania,
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže adekvátne reagovať,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky medzi osobnej komunikácie,
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzikultúrnej komunikácie,
- v cudzích jazykoch je schopný na primeranej úrovni porozumieť hovorenému textu, uplatniť sa v osobnej konverzácii, ako aj tvoriť texty, týkajúce sa bežných životných situácií.

b) kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa základné matematické myslenie na riešenie rôznych praktických problémov v každodenných situáciách a schopnosť (na rôznych úrovniach) používať matematické modely logického aj priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely),
- rozvíja si schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov.

c) kompetencia v oblasti informačnej a komunikačnej technológie

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie vo vyučovaní a v učení sa,
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií, vie používať kreslenie, písanie na počítači a vie vytvoriť jednoduché prezentácie v PowerPointe,
- dokáže komunikovať pomocou elektronických médií,
- uvedomuje si rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- rozumie príležitostiam a možným rizikám, ktoré sú spojené s využívaním internetu a mobilných telefónov.

d) kompetencia učiť sa učiť sa

- získava schopnosť sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,
- na základe poskytovaných možností uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a efektívne si osvojuje poznatky a študijné návyky,
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach,
- zlepšuje svoju vytrvalosť a iniciatívu, hodnotí svoj pokrok, akceptuje spätnú väzbu a uvedomuje si svojerozvojové možnosti.

e) kompetencia riešiť problémy

- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, vie rozoznať ozajstný problém, premýšľa o jeho príčinách a navrhne riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch,
- pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápaným a spolupracujúcich) spôsobom.

f) osobné, sociálne a občianske kompetencie

- vytvára si pozitívny sebaobraz, ktorý podporuje žiacku sebadôveru a sebarozvoj,
- uvedomuje si vlastné potreby a aktívne využíva svoje možnosti,
- uvedomuje si svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti,
- sústreďuje sa na kvalitu a vhodnosť svojho výberu voľných činností, aktívne si chráni svoje fyzické a duševné zdravie,
- kontroluje vlastné konanie (vrátane násilných a sebazničujúcich modelov konania) a vie odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov, uvedomuje si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizuje,
- účinne spolupracuje v skupine, podieľa sa na vytváraní triednych a celoškolských pravidiel, je zodpovedná a dodržiava dohody,
- ochotne prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápadiami a postupmi, diskutuje o nich, prispieva k spoločnej práci,
- podieľa sa na vytváraní podporujúcej a motivujúcej sociálno-emočnej klímy v triede a dobrých medziľudských vzťahov.

g) kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky (na úrovni primárneho vzdelávania),
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a postoj,
- pozná základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám, sociálnym pozíciám a rolovým funkciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

h) kompetencie pracovné a kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

2.4 Pedagogické stratégie

Aktívnym využívaním didaktickej techniky, odbornej učebnej výpočtovej techniky umožníť žiakom získať a rozvíjať požadované vedomosti a kompetencie.

V rámci dopravnej výchovy zaujímavými formami ako napr. organizovaním dopravnej olympiády na detskom dopravnom

ihrisku pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke (ako chodcov, korčuliarov, cyklistov cestujúcich). Dôsledne dbať na osvojenie si zdravého životného štýlu, viesť žiakov k ochrane vlastného fyzického i psychického zdravia, zvýšenú pozornosť venovať prevencii drogových závislostí nielen besedami s odborníkmi, športovými aktivitami či prácou s odbornou literatúrou, ale aj blokovým a projektovým vyučovaním.

Projektovým vyučovaním, využívaním IKT, nenásilnou zábavnou formou s využitím prvkov dramatickej výchovy a didaktických hier vzbudzovať u žiakov I. stupňa záujem o cudzí jazyk a kultúru, tradície a zvyky iných národov. Podporovať žiakov emocionálne, kreatívne, sociálne a kognitívne schopnosti aj prostredníctvom vzdelávaníav cudzom jazyku.

V rámci vzdelávania v škole a aj v mimoškolskej záujmovej činnosti rozvíjať talent žiakov v jednotlivých oblastiach do maximálnej možnej miery zapájaním sa do rôznych súťaží.

Motivovať žiakov I. stupňa, aby sa tiež aktívne zapájali do tvorby školského časopisu HUMANKO.

V oblasti rozumovej výchovy rozvíjať u žiakov tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu, schopnosť komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, spolupracovať v skupine.

Vo vyučovaní využívať inovatívne a aktivizujúce metódy výučby a formy výučby s ohľadom na rôzne štýly učenia sa žiaka, ktoré sú podrobne rozpracované v učebných osnovách jednotlivých vyučovacích predmetov.

2.5 Charakteristika vzdelávacích oblastí medzinárodného programu (podľa Štátneho vzdelávacieho programu)

Jazyk a komunikácia	ISCED1
Matematika a práca s informáciami	ISCED1
Príroda a spoločnosť	ISCED1
Človek a príroda	ISCED1
Človek a spoločnosť	ISCED1
Človek a hodnoty	ISCED1
Človek a svet práce	ISCED1
Umenie a kultúra	ISCED1
Zdravie a pohyb	ISCED1

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia

Obsah vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia sa realizuje vo vzdelávacích predmetoch *Slovenský jazyk a literatúra, Anglický jazyk (povinný od 1.ročníka)*.

Slovenský jazyk a literatúra

Učebný predmet Slovenský jazyk a literatúra má vo vzdelávaní nezastupiteľné miesto. Je základným prostriedkom pre nadobúdanie kultúrnej gramotnosti žiaka, jeho kľúčových kompetencií. Umožňuje porozumenie a osvojenie si poznatkov vo všetkých vzdelávacích oblastiach. Z tohto dôvodu má v systéme primárneho vzdelávania kľúčové, centrálné postavenie. Spôsobilosti, ktoré žiak v rámci tohto učebného predmetu nadobudne, majú zásadný vplyv najeho vzdelávanie aj v ďalších vzdelávacích oblastiach, učebných predmetoch. Kvalita spôsobilostí používať materinský jazyk zásadne ovplyvňuje aj komunikáciu žiaka s jeho okolím, vytváranie vzťahov s inými ľuďmi a formuje zaradenie žiaka do spoločnosti. Cieľom výučby Slovenského jazyka na primárnom stupni vzdelávania je naučiť spisovný jazyk na takej úrovni, aby ho žiaci vedeli používať v praktickom živote. Používanie jazyka vnímame ako komplexné využívanie všetkých komunikačných zručností – rozprávania, písania, čítania a počúvania.

1. ročník ZŠ

Základným cieľom výučby slovenského jazyka a literatúry v tomto ročníku je osvojenie si kódu grafického zápisu reči, naučiť žiakov písať a čítať. **Pre jednotlivé zložky učebného predmetu Slovenský jazyk a literatúra môžeme pre 1. ročník formulovať nasledovné špecifiká:**

Jazyková a slohová zložka: Žiaci sa oboznamujú s grafickým zápisom reči a postupne si osvojujú schopnosť čítať a písať. Väčší dôraz sa kladie nielen na schopnosť prepísať a odpísať texty, ale aj na samostatné tvorivé písanie.

Produktívne činnosti súvisiace s písaním zaraďujeme postupne s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov. Žiaci sa oboznamujú len s obmedzeným množstvom gramatických a pravopisných pravidiel, napr. žiak rozlišuje vety podľa začiatku a ukončenia, vety prečíta so správnou intonáciou. V slohovej zložke dbáme na to, aby žiaci ústne komunikovali, primerane si rozvíjali slovnú zásobu a maximálne využívali zaužívané konvencie.

Čítanie a literárna výchova: Žiaci si osvojujú schopnosť čítať, neskôr čítať s porozumením. Pri čítaní literárnych textov si postupne uvedomujú ich estetické hodnoty. V 1. ročníku systematicky podporujeme rozvoj všetkých komunikačných zručností.

Sústred'ujeme sa predovšetkým na:

Rozprávanie: Žiaci si rozširujú aktívnu slovnú zásobu, primerane používajú komunikačné konvencie. Zdokonaľujú svoj ústny prejav rozprávaním krátkych príbehov. Okrem obsahovej stránky ústnych prejavov vyžadujeme od nich správnu výslovnosť.

Počúvanie: Žiaci si uvedomujú, že počúvanie je neoddeliteľnou súčasťou vzájomnej komunikácie. Počúvajú svojho komunikačného partnera (žiaka, učiteľa, inú osobu) a získané informácie využívajú v následnej komunikácii.

Čítanie: Zručnosť čítať žiaci nadobúdajú postupne. Základnou požiadavkou je dosiahnutie určitej úrovne kvality techniky čítania. Postupne na základe individuálnych schopností žiakov vyžadujeme aj čítanie s porozumením.

Písanie: Základnou požiadavkou získania primeranej zručnosti písania žiakov je zapamätať si všetky tvary tlačených a písaných písmen, odpísať a prepísať text. **Obsah učiva v 1. ročníku členíme do troch období:** prípravné, šlabikárové a čítankové.

2. ročník ZŠ

Špecifickým cieľom výučby spisovného jazyka v 2. ročníku je osvojenie si prvotných princípov jazykového systému. Žiaci sa začínajú oboznamovať s gramatickými a jazykovými pravidlami. Výrazne sa zdokonaľujú v technike čítania a písania, ako aj v čítaní s porozumením. Oboznamujú sa so samostatnou tvorbou textu. **Jednotlivé zložky vyučovacieho predmetu Slovenský jazyk a literatúra majú v 2.ročníku nasledovné špecifiká:**

Jazyková a slohová zložka: Žiaci si začínajú osvojovať teoretické vedomosti o jazykových pravidlách a systéme jazyka.

Uplatňujú jazykové pravidlá v písomnom prejave, nielen pri odpise a prepise, ale tiež pri veku primeranej jazykovej analýze textu. Dbajú na rozvoj komunikačných kompetencií a kladú dôraz na hovorenú reč.

Čítanie a literárna výchova: Žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania, zapamätajú si určené literárne pojmy, vnímajú estetickú stránku literárneho diela. Na primeranej úrovni uskutočňujú obsahovú analýzu textu, čítajú s porozumením, identifikujú informácie uvedené priamo v texte. V 2. ročníku systematicky podporujeme u žiakov rozvoj všetkých komunikačných zručností.

Sústred'ujeme sa predovšetkým na:

Rozprávanie: Žiaci sa zlepšujú v používaní primeraných komunikačných konvencií. Zdokonaľovanie spôsobilostí samostatného rozprávania a rozprávania podľa predlohy. Žiaci postupne nadobúdajú skúsenosti pri ústnej prezentácii výsledkov svojej práce a pri riešení rôznych úloh.

Počúvanie: Žiaci sa zdokonaľujú v spôsobilosti počúvať partnera v rámci komunikácie. Nadobúdajú skúsenosti pri počúvaní spolužiakov pri ich prezentáciách, vedú reprodukovať počuté informácie. Od žiakov vyžadujeme porozumenie inštrukciám učiteľa pri riešení úloh.

Čítanie: Žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania a v porozumení čítaného textu. Vyžadujeme od nich reprodukovanie informácií, ktoré sú uvedené v texte priamo podľa otázky formulovanej učiteľom. Pri čítaní literárnych textov si žiaci uvedomujú podobnosť textov v niektorých ich charakteristikách. Na základe tejto podobnosti sa pokúsia vysvetliť význam literárnych pojmov.

Písanie: Žiaci sa zdokonaľujú v písaní správnych tvarov všetkých písaných písmen. Postupne zvyšujeme požiadavky na písanie samostatných viet podľa zadania a na samostatnú tvorbu textov.

3. ročník ZŠ

Špecifickým cieľom jazykového vyučovania v 3. ročníku je zvládnutie učiva, zameraného na pravopisné pravidlá. Žiaci získavajú základné poznatky o jazykovom systéme slovných druhov, zvlášť ohybných slovných druhov. Intenzívna pozornosť sa venuje práci s textom. **Žiaci rozlišujú slohové útvary:** rozprávanie, opis, oznámenie, správa a i. Zvyšujeme požiadavky na čítanie s porozumením a na samostatnú tvorbu textov podľa zadania. **Jednotlivé zložky vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra majú v tomto ročníku nasledovné špecifiká:**

Jazyková a slohová zložka: Žiaci si osvojujú základné pravopisné pravidlá a kľúčové pojmy o jazykovom systéme, slovných druhoch na elementárnej úrovni. Nadobudnutie spôsobilosti ústne prezentovať výsledky svojej práce, rozprávať podľa predlohy alebo zadania. Napísať krátke útvary podľa špecifického zamerania učiva.

Čítanie a literárna výchova: Žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania, osvojenie si významu určených literárnych pojmov, estetické vnímanie literárneho diela, obsahová analýza textu na primeranej úrovni, čítanie s porozumením. Identifikácia informácií priamo uvedených v texte, formulovanie otázok k týmto informáciám a identifikovanie informácií uvedených v texte nepriamo. **Pre jednotlivé zložky učebného predmetu Slovenský jazyk a literatúra môžeme v 3.ročníku formulovať nasledovné špecifiká:**

Rozprávanie: Žiaci dokážu rozprávať samostatne a podľa predlohy. Ústne prezentujú výsledky svojej práce pri riešení

rôznych úloh.

Počúvanie: Žiaci sa zdokonaľujú v spôsobilosti počúvať partnera v rámci komunikácie. Nadobúdajú skúsenosti pripočúvaní spolužiakov pri ich prezentáciách, vedia formulovať otázky k informáciám zadaným v prezentovanom texte. Od žiakov vyžadujeme, aby porozumeli nielen inštrukciám učiteľa pri riešení úlohy, ale aj nadobudli spôsobilosť vyžiadať si chýbajúce informácie.

Čítanie: Žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania a v porozumení čítaného textu. Vyžadujeme porozumenie informáciám, ktoré sú v texte uvedené nepriamo na základe otázky formulovanej učiteľom. Žiaci triedia texty podľa ich vlastností.

Písanie: Žiaci čitateľne prepisujú a odpisujú text. Samostatne tvoria krátke texty podľa zadania učiteľa.

4. ročník ZŠ

Vo 4.ročníku sa systematizuje učivo z jazykového systému. K ohybným slovným druhom sa postupne pridávajú neohybné slovné druhy. Žiaci si osvojujú ďalšie pravidlá slovenského pravopisu. Počas celého školského roku intenzívne pracujú s textami, zameriavajú sa na porozumenie ich obsahu a pomenovanie ich základných vlastností. Zvyšujú sa požiadavky na kvalitu vytvorených textov v hovorenej aj písanej podobe. **Pre jednotlivé zložky vyučovacieho predmetu Slovenský jazyk a literatúra formulujeme nasledovné špecifiká:**

Jazyková a slohová zložka: Žiaci si rozširujú poznatky o jazykovom systéme, slovných druhoch. V slohu sa zameriame na zautomatizovanie používania pravopisných pravidiel v písomnom prejave žiakov. Zdokonaľujeme u žiakov spôsobilosti vedieť ústne prezentovať výsledky svojej práce, rozprávať podľa zadania, predlohy a samostatne tvoriť písomne texty.

Čítanie a literárna výchova: U žiakov sa zameriame na zdokonaľovanie techniky čítania, osvojenie si významu ďalších určených literárnych pojmov, na estetické vnímanie literárneho diela a obsahovú analýzu textu na primeranej úrovni. Pri čítaní s porozumením žiaci identifikujú informácie uvedené v texte priamo aj nepriamo a formulujú otázky k týmto informáciám. **Pre jednotlivé zložky vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra formulujeme nasledovné špecifiká:**

Rozprávanie: Žiaci disponujú spôsobilosťou samostatne rozprávať a rozprávať podľa predlohy. Ústne prezentujú výsledky svojej práce pri riešení rôznych úloh. Odpovedajú na otázky zamerané na prezentované informácie.

Počúvanie: Žiaci sa zdokonaľujú v spôsobilosti počúvať partnera v rámci komunikácie. Nadobúdajú skúsenosti pripočúvaní spolužiakov pri ich prezentáciách, vedia formulovať otázky k prezentovanému textu. Snažia sa porozumieť inštrukcii učiteľa pri riešení úlohy a vedia si vyžiadať chýbajúce informácie. Formulujú inštrukcie k práci so spolužiakom, pri skupinovej práci.

Čítanie: Žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania, predovšetkým v porozumení čítaného textu a v technike čítania s osprávnou intonáciou a dôrazom na prednes. Vedia porozumieť informáciám, ktoré sú v texte uvedené priamo aj nepriamo podľa otázky formulovanej učiteľom.

Písanie: Žiaci čitateľne prepisujú a odpisujú text. Samostatne píšú texty podľa zadania učiteľa.

Anglický jazyk

Vyučovací predmet Anglický jazyk patrí medzi všeobecno-vzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávacieho jazyka a komunikácia. Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca. Výučba anglického jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A1.1+ podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) na konci primárneho vzdelávania. Kompletnú komunikačnú úroveň A1 žiaci dosiahnu na konci 5. ročníka ZŠ. Označenie úrovne A1 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A1 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším slovným spojeniam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a slovné spojenia dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľudoch, ktorých pozná, a o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť (SERR, 2013, s. 26).

Vzdelávacia oblasť **Matematika a práca s informáciami**

Matematika

Vyučovací predmet Matematika je na primárnom stupni vzdelávania prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí – vedomosti (ovládanie faktov, postupov), aplikácie (používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života), zdôvodňovanie (riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov). Výučba matematiky musí byť vedená snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku spropedeutickými postupmi prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom i divergentných úloh, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Na vyučovacích hodinách matematiky sa tiež kladie dôraz na rozvoj žiackych schopností a zručností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov. Proces získavania nových matematických vedomostí u žiakov musí učiteľ realizovať s prevahou pozorovania a experimentovania v ich prirodzenom prostredí. Učiteľ by mal tiež naučiť žiakov správne klásť otázky, odhadnúť výsledky i korektne formulovať závery. Učenie Matematiky by malo byť pre žiakov zaujímavé, aby s u nich formoval pozitívny vzťah k matematike a vnímali matematiku ako nástroj na riešenie problémových úloh každodenného života. Vzhľadom na charakter vyučovacieho predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania tematických celkov rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a presuny v rámci ročníkov.

Informatika

Vo vyučovacom predmete **Informatika** sa prelínajú dve zložky. Jedna zložka je zameraná na získanie konkrétnych skúseností a zručností pri práci s počítačom i aplikáciami – na prácu s digitálnymi technológiami. Druhá zložka je zameraná na budovanie základov Informatiky. Hlavne na riešenie problémov pomocou počítačov. Prvá zložka tvorí základ vyučovania informatiky v rámci primárneho vzdelávania a z väčšej časti sa prelína i celým nižším stredným vzdelávaním. Skúsenosti získané praktickou činnosťou v tejto oblasti sú potom dobrým predpokladom pre zvládnutie druhej zložky, ktorá má dominantné postavenie pri výučbe informatiky na strednej škole. Zároveň sa však druhá zložka objavuje už i v primárnom vzdelávaní, aj keď iba vo veľmi jednoduchej forme. Informatika zároveň pripravuje žiakov na to, aby korektne využívali takto nadobudnuté zručnosti aj poznatky i v iných vyučovacích predmetoch.

Z dôvodu uplatňovania bádateľských metód vo veľkej miere, akceptovanie medzipredmetových vzťahov a prelínania sa tém jednotlivých vyučovacích predmetov je pre podmienky medzinárodného programu PYP dôležité zlúčenie vyučovacích predmetov - Prvouka, Prírodoveda a Vlastiveda do jedného vyučovacieho predmetu – **Vedy**.

V rámci tohto vyučovacieho predmetu sú zahrnuté vyučovacie predmety zo vzdelávacích oblastí Človek a príroda a Človek a spoločnosť na I. stupni SZŠ. Prostredníctvom nich sa do vyučovania začleňujú deje **6 transdisciplinárnych tém**, ktoré sa preberajú počas celého školského roku - **Kto sme, Kde sa nachádzame v priestore a čase, Ako sa vyjadrujeme, Ako funguje svet, Ako sa organizujeme, Zdieľame planétu.**

Vzdelávacia oblasť **Človek a príroda**

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda obsahuje problematiku vzdelávania spojenú so skúmaním prírody

Vedy (Prvouka - 1. a 2. ročník ZŠ)

Vytvára vedomostný, spôsobilostný a postojoý základ pre dva nadväzujúce vyučovacie predmety – Prírodovedu a Vlastivedu. Vo vlastivednej oblasti sa zameriava na poznávanie reálneho spoločenského priestoru prostredníctvom oboznamovania sa s fungovaním služieb, samosprávy a geografického opisu krajiny. V prírodovednej oblasti poznávaním organizmov, neživého prostredia a ich vzájomných vzťahov oboznamuje žiakov s reálnym prírodným priestorom prostredníctvom skúmania fungovania vybraných prírodných javov.

Vedy (Prírodoveda - 3. a 4. ročník ZŠ)

Vzdelávací štandard vyučovacieho predmetu je konštruovaný tak, aby si žiaci postupne systematizovali poznatky o prírode, ktoré nadobudli spontánnym učením, pričom najskôr sa sústredia na opis pozorovaných skutočností, rozvíjajú si pozorovacie a kategorizačné spôsobilosti. Neskôr sa sústredia na rozširovanie poznania tým, že sa snažia skúmať fungovanie vybraných prírodných javov. Rozvíjané sú spôsobilosti potrebné pre objektívne skúmanie sveta a vyhľadávanie informácií v rôznych druhoch sekundárnych zdrojov. Učiteľ vedie žiakov vyjadrovať aktuálne poznanie, diskutovať s vrstovníkmi o vysvetleniach pozorovaných skutočností. Zároveň poskytuje žiakom dostatok času na skúmanie situácií a javov tak, aby

sami získali nové poznanie, ktoré je funkčne začlenené v ich aktuálnom systémevedomostí. Učiteľ usmerňuje žiakov samostatne získavať nové poznatky vlastnou bádateľskou činnosťou. Prírodoveda vedie žiakov k premýšľaniu, skúmaniu, hľadaniu informácií, zvažovaniu, usudzovaniu a k tvorbe záverov, ktoré sú argumentačne podložené, či už minulou a aktuálnou skúsenosťou alebo inak získavanými objektívnymi informáciami.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť

Vedy (Vlastiveda 3.a 4. ročník ZŠ)

Vlastiveda v 3. a 4. ročníku má osobitné, nezastupiteľné postavenie vzhľadom na význam v utváraní predstáv o bezprostrednom mieste života žiakov (priestorový aspekt) a historickom období, v ktorom žijú (časový aspekt). Svojím zameraním má za cieľ podnecovať, motivovať žiakov prezentovať svoje vedomosti k danej téme (či už na základe vlastných skúseností, podľa obrázka a i.) a v čo najväčšej miere využívať heuristický rozhovor a zážitkové učenie. Vlastivedné – motivačné poznávanie začína v 1. a 2. ročníku (Vedy) spoznávaním okolia školy a bydliska a postojmi k spoločnosti, pokračuje v 3. ročníku (Moja obec) a končí vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku). Vlastiveda v 3. ročníku (Moja obec) je obsahovo naplnená emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a celkovo dojmami z vlastnej obce (okolie školy) v časových premenách jednotlivých ročných období (aj s aspektom starostlivosti o bezpečnosť a zdravie). Nezastupiteľná je vlastivedná vychádzka, ktorá má motivačno-heuristický charakter. Vybrané témy, napr. orientácia v okolí školy, sa odporúča realizovať formou pozorovania mimo triedy, ak sú na to možnosti. Delí sa na spoznávanie miestnej krajiny (jednoduchá práca s nákresmi) a orientáciu v čase (plynutie kalendárneho školského roka, významné sviatky počas roka, tradície a i.). Na ne nadväzuje rozprávanie o doprave a pamätihodnostiach. Osobitá pozornosť sa venuje pozorovaniu, skúmaniu prírody, jej zložiek, ale rovnako aj pamiatok v okolitej krajine.

Vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku) žiaci spoznajú najvýznamnejšie a najatraktívnejšie prvky, časti regiónov. Tieto cesty sa realizujú prostredníctvom „výletov“ od Tatier k Dunaju, od Dunaja k Hornádu, od Hornádu po Dunajec. Výlety po Slovensku sú zamerané na zážitkové (názorné) spoznávanie regiónov. Dôraz je na prácu mapami, príbehmi a ilustráciami. Mapy použité v 3. a 4. ročníku sú zamerané a prispôbosené vyučovaniu vlastivedy. Každý zemepisný názov z textu nájdu žiaci na mape, obrázku aj kresbe. Používajú sa veľmi jednoduché mapy, ktoré pri ústnom, či písomnom preverovaní vedomostí pomáhajú žiakom (nič sa neučia naspamäť). Základ tvorí „Čítanímappy – prstom po mape“ a prerazovanie príbehov podľa obrázkov.

Vzdelávacia oblasť Človek a hodnoty

Obsah vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty sa realizuje v povinne voliteľných vzdelávacích predmetoch ***Etická výchova / Náboženská výchova.***

Etická výchova

Úlohou povinne voliteľného vyučovacieho predmetu Etická výchova v primárnom vzdelávaní je podporovať osobnostný a sociálny rozvoj žiaka s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tejto úlohy sa využíva hlavne zážitkové učenie, ktoré popri informáciách účinne podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. V etickej výchove sa kladie dôraz na rozvoj mravného usudzovania, na kultivovanie medziľudských vzťahov, ktoré vychádzajú z rodiny, rozširujú sa na triedny kolektív, na školu a na región, v ktorom žiaci žijú. Deje sa to prostredníctvom rozvoja sociálnych spôsobilostí (otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod.). Etická výchova sa tak podieľa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k kritickému mysleniu, diskusii, hodnotiacim postojom, ku harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

Náboženská výchova

Vyučovací predmet Náboženská výchova/Náboženstvo v primárnom vzdelávaní podporuje základné predpoklady kresťanských životných postojov a konaní žiakov. Rozvíja duchovný svet detí, umožňuje im prostredníctvom biblických príbehov poznávať Trojjediného Boha, Božiu Matku Máriu a svätých. Poznatky, ktoré získavajú žiaci v tomto období, sú predpokladom pre otvorenie sa životu s Ježišom Kristom aj prostredníctvom prijatia sviatosti Eucharistie. Na podklade Božích prikázaní ich učí rozlišovať dobro od zla. Náboženská výchova/náboženstvo v nich rozvíja komunikačné zručnosti, otvára ich chápaniu okolitého sveta a vďačnosti za prijaté dary. Otvplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Pracovné vyučovanie na primárnom stupni vzdelávania je zamerané na široké spektrum pracovných činností technológií založených na tvorivej tímovej spolupráci. Technickým vzdelávaním sú žiaci vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. Vzdelávací obsah predmetu pracovné vyučovanie prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov. Vyučovaci predmet je zameraný na rozvoj praktických pracovných zručností a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka vo ďalšom živote a v spoločnosti.

Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Primárna hudobná edukácia predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie predprimárnej hudobnej výchovy. Hudobná výchova v základnej škole je vyučovacím predmetom umelecko-výchovným, činnostným, kde sa na báze hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdzajú sa v nich záujem o elementárne muzikovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie v oblasti hudby a umenia. Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na vrodené predpoklady detí ich spontánnosť, sklony k hravosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta. Hudba má byť pre žiakov súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov k hudobnému poznávaniu a prostriedkom žiakovej hudobnej exprese, ktorá podporuje ich hudobnú sebarealizáciu v komplexe aktívnych aj receptívnych hudobných činností. Hudobné činnosti predstavujú najrozmanitejšie formy kontaktu žiaka s hudbou, dávajú možnosť spájať hudbu so slovom, obrazom, pohybom, hrou na elementárnych hudobných nástrojoch. Hudobné činnosti tvoria základný prostriedok na rozvíjanie hudobných i kľúčových kompetencií žiakov. Hudobné činnosti nie sú izolované, ale v reálnej praktickej podobe sa vzájomne dopĺňajú, podporujú aj s inými mimohudobnými činnosťami a zmysluplne sa integrujú. Hudobný materiál a hudobné činnosti sú kľúčovým prostriedkom na osvojenie si hudobno-teoretických poznatkov, ktoré si žiaci osvojujú postupne a nadobudnuté vedomosti sú výsledkom aktívnych hudobných činností, z ktorých vyplývajú. Teoretické poznatky a vedomosti sú dôležité len do tej miery, do akej sú nevyhnutné pre aktívny hudobný prejav žiakov, chápanie základných zákonitostí hudby a prácu s hudobným materiálom.

Výtvarná výchova

Výtvarná výchova v primárnom vzdelávaní vychádza zo spontánneho detského prejavu. Žiaci prostredníctvom výtvarných činností hravou formou spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky). Formou výtvarných činností (kreslenia, maľovania, priestorového a objektového vytvárania) sa stretávajú so svetom navrhovania dizajnu, architektúry, fotografie, videa a filmu. Aktívnu prácu s materiálom a nástrojmi nie je možné nahradiť formou pracovných zošitov – všetky ostatné didaktické formy, ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a pod. sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok). Výtvarná výchova zahŕňa aj prácu s vizuálnymi prostriedkami prostredníctvom počítača. Od žiakov očakávame, najmä uplatnenie jeho predstavivosti a fantázie; nie napĺňanie dopredu očakávaných výsledkov. Výtvarná výchova je založená na tvorivosti žiaka – na rozvíjaní jeho vlastných nápadov a koncepcií. Zručnosti (ovládanie nástrojov a techník) sú podriadené tvorivosti – prednosť má vymýšľanie, od námetu až po realizáciu formy. Očakávané sú vlastné riešenia žiakov, nie presné plnenie úloh. Výtvarná výchova obsahuje aj prvky, ktoré ju prepájajú s inými vyučovacími predmetmi, napr. s pracovným vyučovaním (zručnosti v ovládaní nástrojov a v spracovaní materiálov), s hudobnou výchovou (tvorivé reagovanie na zvukové podnety), prírodovedou a vlastivedou (reakcie na prostredie, prírodné javy, históriu a pod.), s IKT, s matematikou (porovnávanie, mierka, počet a pod.) s geometriou (tvar). Niektoré témy je možné podľa uváženia učiteľa prepájať s témami týchto predmetov. Žiaci sú veku prístupnou formou uvádzaní do znalosti súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, do súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Získávajú dôležité kompetencie porozumenia svetu, ktorý je ich každodennou skúsenosťou.

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb

Telesná a športová výchova

Zameranie Telesnej a športovej výchovy v primárnom vzdelávaní je dominantne upriamené na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná a športová výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybových aktivít a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej

aktivite a plní aj dôležitú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Svojím zameraním má telesná a športová výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému formovaniu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov. Vzdelávací štandard má tri základné časti: Zdravie a zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky a pre jednoduchšiu orientáciu učiteľa je navrhnutá odporúčaná časová dotácia pre základné pohybové zručnosti (30 %), manipulačné, prípravné a športové hry (30 %), hudobno-pohybové a tanečné činnosti (15 %), psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia (10 %) a aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti (15 %). Základnou organizačnou formou je 45 minútová vyučovacia hodina a zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny, prípadne III. zdravotnej skupiny (integrované vyučovanie). Žiaci so zdravotným oslabením, zdravotným postihnutím (III. zdravotná skupina) sa môžu vyučovať samostatne v oddelení zdravotnej telesnej výchovy, pričom obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných vzdelávacích programov.

2.6 Začlenenie prierezových tém

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA
MEDIÁLNA VÝCHOVA
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA
REGIONÁLNA VÝCHOVA A ĽUDOVÁ KULTÚRA
DOPRAVNÁ VÝCHOVA - VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA
 (uvedené podľa inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu)

Všetky prierezové témy sú začlenené do jednotlivých vyučovacích predmetov podľa aktuálnosti a vhodnosti obsahu vyučovacích predmetov.

Prierezová téma	Ročník začlenenia
Osobnostný a sociálny rozvoj	1.- 4. ročník
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	1.- 4. ročník
Enviromentálna výchova	1.- 4. ročník
Mediálna výchova	1.- 4. ročník
Multikultúrna výchova	1.- 4. ročník
Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra	1.- 4. ročník
Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke	1.- 4. ročník
Ochrana života a zdravia	1.- 4. ročník

Charakteristika a obsah prierezových tém

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj má nadpredmetový charakter, prelína sa celým vzdelávaním. Jeho hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmyšľať o sebe, o svojom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vedie ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy a dobrým vzťahom medzi pedagógmi a žiakmi.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- porozumel sebe a iným,
- optimálne usmerňoval vlastné správanie a prejavovanie emócií,
- uprednostňoval priateľské vzťahy v triede i mimo nej,
- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce,
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce,
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií,
- rešpektoval rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov,
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom živote.

Základný obsah:

- a) faktory ovplyvňujúce telesný, psychologický a sociálny vývin
- b) spravodlivosť a rovnosť v spoločnosti
- c) mravné normy v správaní a myslení
- d) učebné štýly a dlhodobý cieľavedomý sebarozvoj - práva, povinnosti, zodpovednosť v skupine, rôznetypy spolupráce, pravidlá
- e) faktory zdravého životného štýlu, prevencia problémového a rizikového správania.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov na je príprava na zodpovedné medziľudské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ichveku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola môže využiť aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby si žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývinjeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom(každodennom) živote.

Obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu v primárnom vzdelávaní sa prezentuje v rámci vzdelávacej oblasti Jazyka komunikácia cez predmet slovenský jazyk a literatúra, vo vzdelávacej oblasti Príroda a spoločnosť cez predmety prírodoveda a vlastiveda a v oblasti Človek a hodnoty cez povinne voliteľné predmety etická alebo náboženská výchova, avšak kľúčové postavenie má spoločenskovedné učivo vlastivedy a prírodovedy – tematické celky v 1. a 2. ročníku ZŠ a nadväzne prírodoveda tematický celok Človek v 3.roč. ZŠ a Človek a jeho životné prostredie vo 4. ročníku ZŠ a literárna výchova.

Obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu v primárnom vzdelávaní tvoria témy:

- a) Výchova v rodine
- b) Zásady zdravého života
- c) Negatívne dôsledky fajčenia, alkoholu a ďalších drog na zdravie a správanie človeka
- d) Rovnoprávnosť pohlaví
- e) Vznik a vývoj ľudského jedinca
- f) Zmeny v organizme dieťaťa v období puberty

Environmentálna výchova

Environmentálna výchova sa ako prierezová téma prelína všetkými vyučovacími predmetmi, ale najmä Vedami, Pracovným vyučovaním, Etickou výchovou. Umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia, ktoré sú dôležité pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vedie ich na veku primeranej úrovni ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti, ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými (primeranými a vhodnými) činnosťami – chrániť rastliny, mať kladný vzťah k domácim zvieratám a pod

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby si žiak:

- osvojil základné pravidlá a zručnosti pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životnéprostredie,
- rozpoznal hlavné zmeny vo svojom okolí na základe pozorovania prírody,
- rozpoznal hlavné charakteristiky rôznych druhov životného prostredia,

- poznal a vyberal konkrétne možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu svojho životného prostredia,
- podieľal sa aktívne na zveľaďovaní životného prostredia školy a jej okolia,
- správal sa šetrne k prírodným zdrojom, uskromnil sa v spotrebe, ktorá zaťažuje životné prostredie.

Tematické okruhy:

Ochrana prírody a krajiny

- les (význam lesa, funkcia lesného ekosystému, les v našom prostredí, vzájomné vzťahy v ekosystéme lesa, negatívne dôsledky odlesňovania na životné prostredie),
- pole (význam, zmeny krajiny vplyvom činnosti človeka, spôsoby hospodárenia na poli, okolie polí),
- vodné zdroje (ľudské aktivity spojené s vodným hospodárstvom, hospodárenie s vodou),
- more (druhovú rozmanitosť, význam pre biosféru, morské riasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého),
- tropický dažďový prales (druhovú rozmanitosť, miznutie tropických dažďových pralesov a ich následky na ekologickú rovnováhu Zeme),
- ľudské sídlo – mesto – dedina (umelý ekosystém, jeho funkcia a vzťah k okoliu, aplikácia na miestne podmienky,
- urbanizácia - vplyv na prírodu a krajinu, kultúrna krajina (pochoopenie dôsledkov rozhodnutí a činnosti ľudí minulosti na súčasný stav životného prostredia),

Zložky životného prostredia:

- voda (význam vody, kolobeh vody, ochrana jej čistoty, ohrozovanie vôd, pitná voda u nás a vo svete, čistenie odpadových vôd, spôsoby riešenia),
- ovzdušie (význam pre život na Zemi, klimatické zmeny, zdroje znečistenia, čistota ovzdušia),
- pôda (význam pôdy pre život na Zemi, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo),
- zachovanie biodiverzity (význam druhej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi a jej ochrana).

Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana

- význam prírodných zdrojov pre človeka,
- obnoviteľné prírodné zdroje,
- neobnoviteľné prírodné zdroje,
- raciálne využívanie prírodných zdrojov vo vzťahu k udržateľnému rozvoju,
- využívanie alternatívnych zdrojov energie ľudské aktivity a problémy životného prostredia,
- poľnohospodárstvo a životné prostredie, doprava a životné prostredie (význam, vývoj, energetické zdroje dopravy a ich vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologická záťaž, doprava a globalizácia),
- priemysel a životné prostredie (priemyselná revolúcia a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov navzájom na priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti),
- odpady a spôsoby hospodárenia s odpadmi (odpady a príroda, princípy a spôsoby hospodárenia s odpadmi, druhy odpadu, likvidácia, triedenie, recyklovanie odpadu),
- ochrana prírody a kultúrnych pamiatok (význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok, ochrana mestských pamiatok zaradených do zoznamu Svetového dedičstva, právne riešenie u nás, v EÚ a vo svete,
- zmeny v krajine (dôsledky urbanizácie – narušovanie prírodných ekosystémov, záber poľnohospodárskej pôdy, územné plánovanie z hľadiska ochrany životného prostredia),
- dlhodobé programy zamerané na zvyšovanie ekologického vedomia ľudí (Agenda 21, Deň Zeme, Deň životného prostredia OSN...).

Vzťah človeka k prostrediu

- Naše mesto, obec** (prírodné zdroje, ich pôvod, spôsoby využívania a riešenia odpadového hospodárstva, príroda a kultúra nášho okolia a jej ochrana).
- Náš životný štýl** (spotreba vecí, energie, odpady, vplyv na prostredie). Lokálne a globálne ekologické problémy (príklad problému, jeho príčina, dôsledok, súvislosť, možnosti a spôsoby riešenia, vlastný názor, jeho zdôvodnenie a prezentácia).
- Prostredie a zdravie** (kvalita života, rozmanitosť vplyvov prostredia na zdravie, možnosti a spôsoby ochrany zdravia, environmentálne zdravie) nerovnomernosť života na Zemi (rozdielne podmienky prostredia a rozdielny spoločenský vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky globálnych ekologických problémov a princípy udržateľnosti rozvoja).

Mediálna výchova

Mediá predstavujú významný faktor, ktorý vplýva na vývin osobnosti a socializáciu žiakov. Stali sa integrálnou súčasťou ich

života, pričom si neuvedomujú dostatočne ich vplyv. Hlavným cieľom Mediálnej výchovy je položiť základy mediálnej gramotnosti žiakov a postupne zvyšovať úroveň schopností kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov. Mediálna výchova dáva žiakom príležitosť a priestor na základnú orientáciu v mediálnom svete, osvojenie si stratégií zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, ako aj osvojenie si kritického a bezpečného prístupu pri ich využívaní na veku primeranej úrovni. Dôležitou úlohou mediálnej výchovy na 1. stupni je vychádzať z bezprostredných skúseností žiakov s médiami a vytvoriť pre žiakov príležitosti na ich spracovanie.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby si žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti,
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov,
- osvojil zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov,
- nadobudol základy zručností potrebných na využívanie médií.

Multikultúrna výchova

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii Multikultúrnej výchovy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich a akceptovať ako aj rešpektovať ľudské práva.

Piliere multikultúrnej výchovy

- d) Nezameniteľná a nespochybniteľná hodnota individuálneho človeka.
- e) Hodnota sociálnej skupiny, bez ktorej individuálny človek hynie.
- f) Rešpektovanie individuálnych potrieb človeka.
- g) Rovnosť ľudí pred zákonom a nevyhnutnosť rešpektovať existujúci právny systém.
- h) Kritické myslenie vo vzťahu k okoliu, schopnosť neprijímať automaticky všetko, čo okolie človeku ponúkne.
- i) Skúsenostné a zážitkové učenie, výchova a rast človeka na základe jeho vlastných skúseností.
- j) Pedagogický konštruktivizmus, t.j. výchova a vzdelávanie vlastným objavovaním, tvorbou vlastných poznávacích či hodnotových štruktúr a na základe vnútornej motivácie.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Prierezová téma Regionálna výchova a ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova, ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva prispieva k formovaniu kultúrnej identity a postupnému rozvíjaniu historického vedomia žiakov. Regionálna výchova a ľudová kultúra má potenciál byť súčasťou obsahu všetkých povinných vyučovacích predmetov, najmä Vied, Slovenského jazyka a literatúry, Výtvarnej výchovy, Hudobnej výchovy a Etickej výchovy alebo sa môže realizovať prostredníctvom voliteľného vyučovacieho predmetu.

Vhodnými formami sú tiež projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Vlastná realizácia prierezovej témy si vyžaduje zmeny aj v procesualnej zložke výchovy a vzdelávania, predovšetkým vo vyučovacích metódach a organizačných formách.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozširoval a rozvíjal svoje znalosti o historických, kultúrnych a prírodných hodnotách svojho regiónu;
- vytváral si pozitívny vzťah k svojmu bydlisku, obci, regiónu a krajine;
- rozvíjal svoju národnú a kultúrnu identitu.

Obsah

Môj rodný kraj

Témy:

- moja rodina,
- škola, okolie školy,
- obec, mesto, v ktorom žijem (poloha, história a súčasnosť),
- rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce, mesta,
- tradičné regionálne zvyky, obyčaje, – kultúrne pamätihodnosti, monumenty obce, mesta,
- regionálne múzea, prírodovedné múzea, galérie, skanzeny, – významné osobnosti regiónu, – prírodné krásy regiónu,

- náučné chodníky v regióne,
- chránené rastliny a živočíchy na území regiónu, minerály, skameneliny, jaskyne na území regiónu,
- tradičné produkty a zamestnania v regióne, umelecké produkty, tradičné ľudovomelecké remeslá regiónu,
- miestne a regionálne jazyky.

Objavujeme Slovensko

Témy:

- spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska v oblasti ľudových tradícií,
- spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností žijúcich na Slovensku,
- výber z historických, kultúrnych pamätihodností Slovenska (hrady, zámky, architektúra, flóra a fauna na Slovensku, chránené územia na Slovensku),
- ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné ľudovomelecké remeslá z regiónov Slovenska,
- geografické zvláštnosti Slovenska, geografické a prírodné monumenty, jaskyne a iné.,
- významné osobnosti rôznych oblastí kultúry a histórie Slovenska.

Tradičná ľudová kultúra

Témy:

a) Tradičná hmotná kultúra:

- ľudové staviteľstvo,
- domáce a tradičné remeselné výrobky,
- tradičné remeslá (ich história),
- produkcia potravín a strava,
- odev (kroje na dedine),
- výtvarné umenie a iné.

b) Tradičná nehmotná kultúra:

- ústne tradície a prejavy vrátane jazyka (ľudová slovesnosť, nárečia),
- interpretačné umenie (ľudová hudba, piesne, tance, hry),
- spoločenské praktiky, zvyky,
- rituály a slávnostné udalosti, tradície spojené s náboženskými sviatkami (napr. vianočné, veľkonočné a iné), zvyky a obyčaje súvisiace s prírodou a vesmírom, folklórne tradície.

Dopravná výchova - výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Zámerom Dopravnej výchovy – výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke je pripraviť žiakov na bezpečný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov. Výučba sa uskutočňuje najmä v rámci vyučovacieho predmetu vedy, v objekte školy, na detskom dopravnom ihrisku alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- pochopil funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi na veku primeranej úrovni; osvojil si zásady, nadobudol spôsobilosti a praktické zručnosti bezpečného pohybu v cestnej premávke (chôdza, jazda na bicykli...);
- pochopil význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládol základné úlohy údržby bicykla;
- uvedomil si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Ochrana života a zdravia

Zámerom prierezovej témy Ochrana života a zdravia je viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Na veku primeranej úrovni integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídateľných situáciách. Na 1. stupni sa realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov Telesná a športová výchova, Vedy, Výtvarná výchova, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. Didaktické hry, ktoré sa uskutočňujú v každom ročníku 1. stupňa raz ročne v trvaní 4 hodín, slúžia na praktické osvojenie si učiva.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpoznať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie,
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane,
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života,

- vedel vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci,
- osvojil si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode,
- rozvíjal svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach.

Odbornú zložku učiva napĺňajú tematické celky s uvedeným obsahom:

- riešenie mimoriadnych situácií
- civilná ochrana
- zdravotná príprava
- pohyb a pobyt v prírode

Aktivity, formy a spôsoby realizácie

DOPRAVNÁ VÝCHOVA

Názov: Na detskom dopravnom ihrisku, Dopravná olympiáda

Termín: 1x počas školského roku podľa dohody s detským dopravným ihriskom

Forma: dopravná olympiáda

Spôsob realizácie: Po dohode s detským dopravným ihriskom zrealizujeme kurz dopravnej výchovy pre chodcov, cyklistov, korčuľiarov a cestujúcich. Žiakov na miesto realizácie dopravíme autobusom.

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

Názov: Vystúpenie v cudzích jazykoch **Termín:** apríl

Forma: vystúpenie žiakov formou akadémie

Spôsob realizácie: Žiaci prezentujú svoje komunikačné kompetencie v cudzích jazykoch formou kultúrneho programu pripraveného pre rodičov. Vystupujú aj žiaci – cudzinci vo svojom rodnom jazyku.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

Názov: Didaktické hry **Termín:** jar

Forma: didaktické hry

Spôsob realizácie: Odbornú zložku učiva budú napĺňať tematické celky s uvedeným obsahom:

- riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana,
- zdravotná príprava,
- pohyb a pobyt v prírode

Obsah učiva prierezovej témy Ochrana života a zdravia bude na 1. stupni ZŠ realizovaný prostredníctvom kurzu

Didaktických hier v rozsahu 1-krát 4 hodiny (teoretická a praktická časť) a formou kurzu

Zdravý úsmev (v každomročníku po 6 hodín).

Na 2. stupni sa kurz **Účelových cvičení** uskutoční 2-krát ročne v jarých a jesenných mesiacoch vždy v rozsahu 10 hodín. (Plány kurzov tvoria samostatnú prílohu Školského vzdelávacieho programu).

Doplnia ich aj kurzy sezónnych činností: korčuľovanie, plávanie, Lyžovanie a Škola v prírode, ktoré sú plánované v konkrétnych ročníkoch a budú realizované v súlade s metodickými pokynmi a BOZP. Zároveň bude rozhodovať aj záujem rodičov a prírodné podmienky.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

Názov: Týždeň zdravej školy, Deň Zeme

Termín: počas celého školského roku

Forma: projektové a zážitkové vyučovanie

Spôsob realizácie: Prierezová téma sa prelína všetkými vyučovacími predmetmi. Koordinátor pre environmentálnu výchovu je zodpovedný za spracovanie plánu pre školský rok. Cieľom je, aby žiaci získali vedomosti, ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú pre nich vhodné a im primerané – chrániť rastliny, zvieratá, mať k nim kladný vzťah, chrániť životné prostredie. Nadobudnuté vedomosti a zručnosti preukážu žiaci počas školských akcií - Týždeň zdravej školy a Deň Zeme, Dni zdravia a iné.

MEDIÁLNA VÝCHOVA OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

Názov: podľa zvolenej témy

Termín: počas celého školského roku

Forma: projektové vyučovanie, ročníková práca

Spôsob realizácie: Prierezové témy budú súčasťou celoročného projektu, v ktorom žiaci prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier, na základe vlastných zážitkov a pozorovania blízkeho okolia aj vplyvom médií a rôznych časopisov počas celého školského roku nielen vytvoria projekt, ale najlepšie projekty budú prezentované na konci školského roku pred rodičovskou verejnosťou.

VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU

Názov: podľa zvolenej témy

Termín: počas celého školského roku

Forma: projektové vyučovanie, ročníková práca

Spôsob realizácie: Prierezová téma bude súčasťou preberaných tém jednotlivých vyučovacích predmetov, vhodne priradená v tematických výchovno- vzdelávacích plánoch. Žiaci prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier, na základe vlastných zážitkov a pozorovania blízkeho okolia aj vplyvom médií a rôznych časopisov si osvoja základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin ich osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti, získajú základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov a oboznámia sa so základnými princípmi zdravého životného štýlu aj nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Prierezová tematika	Vyučovací predmet	Ciele prierezovej tematiky	Metódy a formy	Termín	Organizačná forma vyučovania
Osobnostný a sociálny rozvoj	vyučovacie predmety	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjať u žiakov sebareflexiu, sebazoznávanie a sebaúctu, - vedieť prevziať zodpovednosť za svoje konanie, osobný život a sebazvedľávanie - naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory a potreby iných, - podporovať prevenciu sociálno-patologických javov v škole 	interaktívne metódy: cvičenia, modelové situácie, diskusie, hry, projektové vyučovanie	počas školského roku	Ročníková práca Téma podľa výberu

Výchova k manželstvu a rodičovstvu	vyučovacie predmety	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjať základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin žiackych osobností v súčasnosti i v budúcnosti; - získať základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov; - viesť žiakov k uprednostňovaniu základných princípov zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote 	rozhovor, zážitkové vyučovanie, vyhľadávanie informácií, modelové situácie, práca v skupine, dvojiciach, žiacka prezentácia, projekt	počas školského roku	Ročníková práca (téma podľa výberu) Stretnutia a vystúpenia pre rodinných príslušníkov
Environmentálna výchova	vyučovacie predmety	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjať spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné ku každodennému konaniu a postojom k životnému prostrediu - rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na každej úrovni - vnímať život ako najvyššiu hodnotu - pochopiť význam udržateľného rozvoja - rozvíjať schopnosť spolupracovať v skupine si úlohy, niešť zodpovednosť 	projektové, zážitkové vyučovanie	počas školského roku	Projekt „Týždeň zdravej školy“ „Deň Zeme“
Mediálna výchova	vyučovacie predmety	<ul style="list-style-type: none"> - spôsobilosť zmysluplne, kriticky selektívne využívať médiá a ich produkty - schopnosť vytvoriť si ako občan vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií 	rozhovor, modelové situácie, hranie roly, cvičenia, projekt	počas školského roku	Ročníková práca
Multikultúrna výchova	vyučovacie predmety	<ul style="list-style-type: none"> - dosiahnuť chápanie rôznych kultúr ako prirodzene rovnocenných, berúc zároveň do úvahy ich historické a sociálne súvislosti a ich rôzne spôsoby seba vyjadrovania - vytvárať zdravé vzťahy 	práca v skupinách, rozhovor, diskusia, projekt	október	Projekt „Európsky deň rodičov a škôl“

Ochrana života a zdravia	civilná ochrana, zdravotná príprava, pohyb a pobyt v prírode	- formovať názory, postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách - naučiť žiakov zvládnuť situácie vzniknuté vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravných nehôd, živelných pohrôm a prírodných katastrof	cvičenia, modelové situácie, práca v skupine, dvojiciach, didaktické hry	jar jeseň	Účelové cvičenia
---------------------------------	--	--	--	--------------	------------------

2.7 Multikultúrna výchova v medzinárodnom programe v rámci primárneho vzdelávania

Cieľom multikultúrnej výchovy v primárnom vzdelávaní v medzinárodnom programe je rozvíjať u žiakov schopnosť základnej kultúrnej sebareflexie a schopnosti pre samostatné zapojenie sa do spolupráce v sociálne a kultúrne rôznorodom kolektíve. Pre multikultúrnú výchovu v primárnom stupni vzdelávania sú najvhodnejšie štyri vzdelávacie oblasti: **Jazyka komunikácia, Človek a spoločnosť, Človek a príroda, Človek a hodnoty, Umenie a kultúra.**

Jazyk a komunikácia

Jazyk zohráva v multikultúrnej výchove v primárnom stupni vzdelávania dvojakú úlohu:

A.

Je základným komunikačným nástrojom, ktorého zákonitosti si žiaci osvojujú, aby mohli komunikovať so svojim okolím, a to vrátane príslušníkov iných kultúr. Umožňuje žiakom vyjadrovať obsahy svojej psychiky a nadväzovať kontakty s okolím. Podľa Štátneho vzdelávacieho programu je ťažisko výučby materinského aj cudzieho jazyka na tomto stupni školy v rozvoji komunikatívnych kompetencií, nie v osvojovaní si formálnych štruktúr jazyka. Žiaci majú vnímať štruktúry jazyka a osvojovať si ich v jeho používaní, v aktívnej práci s jazykom, v ktorej interpretujú a hodnotia jazykové štruktúry. Nemajú memorovať, ale aktívne pracovať s jazykom.

Vo výučbe materinského jazyka sa tak otvára veľký priestor pre multikultúrnú výchovu. Žiaci spoznávajú **rôzne spôsoby práce s jazykom**, formy vyjadrovania obsahov svojej psychiky. Práve pri komunikácii s príslušníkmi z iných kultúr je dôležitejšie presnejšie vyjadriť, čo chce hovoriaci vysloviť, je dôležité vedieť, ako využiť presnú formálnu štruktúru vyjadrenia. Pri postupnom formovaní týchto zručností získavajú žiaci možnosť **flexibilne komunikovať** v netradičných situáciách. Uvedomelo používať jazykové nástroje sú schopní až vo vyššom veku, v primárnom vzdelávaní sa však kladú základy podobných zručností.

V primárnom vzdelávaní si žiaci osvojujú aj **základy kultúry** svojho okolia systematickým čítaním textov, s ktorými sa v škole pracuje. Literárna výchova tu podporuje rozvoj jazykových komunikačných zručností, pretože v nej si žiaci osvojujú **materiál** nevyhnutný pre komunikáciu – pri čítaní textov prežívajú rôzne situácie vyjadrené rôznymi jazykovými štruktúrami a precitujú súvislosť jazyka so situáciou. Táto časť primárneho vzdelávania podporuje formovanie kultúrnej identity žiakov a postupné uvedomovanie si svojej identity.

Zložitejšia situácia nastáva v prípade, ak sa v triede vyskytujú **žiaci z iných kultúrnych prostredí** a škola nevyučujev ich materinskom jazyku (deti z menšinových kultúr, deti imigrantov a pod.). V takom prípade slúži výučba slovenského jazyka ako nástroj pre pochopenie domácej či väčšinovej kultúry. Aj títo žiaci si osvojujú vyjadrovacie prostriedky kultúry, v tomto prípade však väčšinovej kultúry. Získavajú tak nástroje pre komunikáciu v kultúrne inom prostredí. Je to prostredie, v ktorom sa bežne pohybujú. V prípade žiakov z iných kultúrnych prostredí musí multikultúrna výchova pamätať na to, že slovenský jazyk a literárna výchova nadväzuje na kultúrne vzorce **inej povahy** – môžu pre žiakov pôsobiť cudzo. Učiteľ vtedy musí rešpektovať kultúrne vzorce konkrétnych žiakov (ak to organizačné podmienky školy dovoľujú) a prispôbiť výučbu slovenského jazyka tomuto kultúrnemu **konfliktu**.

B.

Je základným obmedzením v medzikultúrnej komunikácii, pretože určitým spôsobom formuje spôsob myslenia žiakov. Pri začleňovaní multikultúrnej výchovy do vyučovacích predmetov tejto vzdelávacej oblasti treba brať do úvahy aj obmedzenia. Jazyk svojou štruktúrou zároveň **formuje** spôsoby, akými žiaci hľadajú na svet, **obmedzuje** ich spôsoby seba vyjadrenia len na tie formy, ktorú sám jazyk umožňuje. V primárnom vzdelávaní si však žiak musí v prvom rade osvojiť základné spôsoby vyjadrovania, aké využíva jeho materinský jazyk a mimo výučby cudzieho jazyka tu ešte nie je priestor na spochybňovanie týchto štruktúr.

Preto je dôležité ukazovať žiakom rôzne **varianty vyjadrovania** a zdôvodňovať ich situáciou, flexibilitou jazykových štruktúr či zámermi hovoriaceho. Žiaci tak pochopia, že jazyk, ktorý je zväzujúci, má svoje zákonitosti a je zväzujúci preto, aby bolo vyjadrenie presné. Súčasne sa však naučia, že tak ako môžu byť myšlienky, pocity a pohľady na svet rôzne, aj jazyk umožňuje vyjadrovať sa rôznymi spôsobmi. Pripravujú sa tak na stretnutie s cudzím jazykom – už v primárnom vzdelávaní alebo v reálnej situácii v budúcnosti. Pripravujú sa tak na pochopenie, že človek z inej kultúry sa môže vyjadrovať inak, a to nie preto, že by nepoznal naše spôsoby komunikácie, ale preto, lebo jeho **jazyk mu ponúka iné možnosti** ako nám náš jazyk.

Pre prípravu na takéto stretnutie výrazne pomáha výučba **cudzieho jazyka**, pri ktorom žiaci od začiatku vnímajú odlišné spôsoby a možnosti vyjadrovania. Najmä pri výučbe cudzieho jazyka je dôležité ukazovať **súvislosti** jazyka s krajinou, kde sa používa a **konfrontovať** jeho možnosti s možnosťami materinského jazyka.

Príklad:

Hra so slovami je vo všetkých ročníkoch primárneho vzdelávania vysoko efektívnou súčasťou multikultúrnej výchovy. Žiaci si uvedomujú schopnosť jazyka vyjadriť všetko, čo cítime a si myslíme. Otvárajú sa im obzory pre originálnu prácu s jazykom, a tým pre presnejšie sebavyjadrenie. Cez hru s jazykom žiaci hlbšie spoznávajú jeho možnosti, sú otvorenejší pre iné spôsoby, s akými pracujú iné jazyky, či ľudia z iných kultúr. Uvedomia si, že iní ľudia môžu s jazykom pracovať neobvykle a na prvý pohľad nepochopiteľne. Pochopia, že za neobvyklou prácou s jazykom sa môže skrývať iné vnímanie sveta. Pochopia aj to, že práca s akýmkoľvek jazykom (nielen s materinským) si vyžaduje určité majstrovstvo. V začiatkoch primárneho vzdelávania je vhodné pracovať hlavne so zvukovou a významovou stránkou jazyka.

Hlavné ciele multikultúrnej výchovy v oblasti Jazyk a komunikácia

- a) Ponúknuť žiakom dostatok nástrojov na primerané a vhodné sebavyjadrenie.
- b) Pripraviť žiakov na variabilné vyjadrovanie svojich pocitov a myšlienok.
- c) viesť žiakov k chápaniu súvislostí medzi jazykovým vyjadrením a konkrétnou situáciou.
- d) viesť žiakov k uvedomeniu si vzťahu materinského jazyka a kultúrnej identity ich prirodzeného okolia.
- e) viesť žiakov k uvedomeniu si vzťahu cudzieho jazyka a kultúrnej identity ľudí, pre ktorých je materinským jazykom.

Rozvíjať aktívne počúvanie.

Človek a spoločnosť, Človek a príroda - Vedy

Táto vzdelávacia oblasť kultivuje predstavy žiakov o priestore, v ktorom žijeme, o prírodnom prostredí a o prepojení ľudskej činnosti s prostredím. Na prvý pohľad oblasť dosť vzdialená od multikultúrnej výchovy môže výchovu k medzi kultúrnej tolerancii podporiť podstatným spôsobom. Ukazuje totiž **človeka v konkrétnych podmienkach**, ktoré zásadným spôsobom ovplyvňujú jeho činnosť, vnímanie sveta, utváranie ľudského sveta aj kultúru.

Jedným z hlavných cieľov vyučovacieho predmetu Vedy (vlastivedná časť) je podnecovanie záujmu žiakov o svoje okolie.

Problematika vyučovacieho predmetu sa odvíja od pochopenia štruktúry, fungovania a vzťahov v triede, cez podobné pochopenie školy, okolia školy, až po obec a jej okolie. Horizont žiaka sa tak systematicky rozširuje a žiaci sú motivovaní k tomu, aby sa **zaujímal** o svoje okolie, aby ho **aktívne** spoznávali, aby sa snažili pochopiť, ako je usporiadané a ako funguje. Nestráca sa im pritom súvislosť s ich každodenným životom.

Tento postup pomáha u žiaka rozvíjať **bádateľské a kritické schopnosti**, ktoré neskôr využije pri stretnutí s ľuďmi z iných kultúr, príp. keď sa ocitne v neznámom prostredí. Sú nevyhnutné aj pri predchádzaní rôznym formám kultúrneho šoku, ktorému deti v tomto veku už bývajú vystavované pri cestovaní s rodičmi alebo pri stretnutí s cudzincami v mieste svojho bydliska.

Podobným smerom pôsobí aj vyučovací predmet Vedy (prírodovedná časť), ktorý je orientovaný na vnímanie a chápanie prírodných procesov. Vyučovací predmet tiež motivuje žiakov k aktívnemu poznávaniu, k **objavovaniu** a k chápaniu **jedinečnosti** rôznych prírodných javov či prírodných prostredí.

V tejto vzdelávacej oblasti nie je vhodné snažiť sa o priamu výchovu k medzikultúrnemu porozumeniu, pretože sá priamo nedotýka kultúrnych činností človeka. Vytvára však **predpoklady** pre adekvátne pochopenie kultúrne odlišných prístupov tým, že ukazuje človeka v kontexte, ale aj tým, že rozširuje pohľad žiakov do širšieho okolia.

Príklad:

Človek funguje vždy len v určitom prostredí – porovnaním rôznych prostredí sa veľa dozvieme o človeku, jeho činnosti, jeho túžbach a predstavách spokojného života. Mnohé z nich môžu byť veľmi odlišné.

Hlavné ciele multikultúrnej výchovy v oblasti Človek a spoločnosť a Človek a príroda

- a) Rozširovanie **obzoru** z najbližšieho okolia na širšie životné prostredie.
- b) Rozvoj **bádateľských** schopností.
- c) Utváranie základov **kritického** myslenia.
- d) Rozvoj pochopenia pre **previazanosť** človeka a prostredia.

Človek a hodnoty

Kultivácia hodnotových orientácií žiakov s pomocou tejto vzdelávacej oblasti mieri priamo **do ťažiska** multikultúrnej výchovy. Nie však všetkými témami, lebo niektoré z tém priamo podporujú rozvoj medzikultúrnej tolerancie, iné idú mimo nej.

Cieľom tejto vzdelávacej oblasti je rozvoj **osobnostnej identity** žiakov, čím plne korešponduje s prvým hlavným cieľom multikultúrnej výchovy v primárnom vzdelávaní – s prehĺbovaním a reflexiou vlastnej kultúrnej identity. V tomto smere pôsobí rovnako vyučovací predmet etická výchova aj náboženská výchova.

Vo vzťahu k druhému hlavnému cieľu multikultúrnej výchovy v primárnom vzdelávaní – podporovať akceptovanie kultúrnej rozmanitosti – pôsobí hlavne etická výchova ako výchova k **prosociálnosti**, k empatii a ku kultivovanej komunikácii.

Multikultúrna výchova je popri podávaní poznatkov o iných kultúrach hlavne **hodnotovou výchovou**: podporuje uvedenie hodnôt, podporuje formovanie hodnotovej hierarchie, prezentuje žiakovi kultúrne hodnoty spoločnosti, ktoré zasadzujú do univerzálneho, všeľudského kontextu. Vzdelávacia oblasť Človek a hodnoty je jej práve preto veľmi blízka, lebo tiež pracuje hlavne zážitkovými a skúsenostnými metódami (zložitejšie odovzdávanie poznatkov je v multikultúrnej výchove až v nižšom sekundárnom vzdelávaní).

Osobnostnú identitu žiakov aj kultúrnu identitu nie je možné vybudovať iba odovzdaním poznatkov. Identita sa formuje, najmä pod vplyvom zážitkov a vlastnej skúsenosti. Zložitejšie kognitívne procesy sa zúčastňujú hlavne reflexie vlastnej identity. Reflexia síce sprevádza formovanie identity, ale uvedomelá reflexia nastupuje hlavne v nižšom sekundárnom vzdelávaní. Pre primárne vzdelávanie je stále **ťažiskom vlastná skúsenosť žiakov**.

Toto prepojenie môže byť veľmi efektívne v etickej výchove, ktorá prináša témy ako empatia, komunikácia a pod., všetky s cieľom rozvíjať prosociálne postoje a správanie žiakov. Prosociálne – to znamená v prospech spolupráce, tolerancie a kultivovaného mierového riešenia konfliktov. Etická výchova má za cieľ priamo **regulovať správanie** žiakov, čím môže veľmi pomáhať pri rozvoji medzikultúrnej spolupráce. Rozvoj sociálnych zručností a sebareflexií sú vynikajúcimi nástrojmi multikultúrnej výchovy.

Rôzne podoby náboženskej výchovy sú schopné pomáhať medzikultúrnemu porozumeniu hlavne vtedy, ak sa v nich dostatočne zdôrazní úcta k človeku a rovnosť všetkých ľudí.

Príklad:

Princípy etickej výchovy možno do postupov multikultúrnej výchovy pretlmočiť prostredníctvom **skutočných ľudských príbehov**. Skutoční ľudia môžu reprezentovať aj ideál, aj ľudské omyly. Vplývajú na nich podmienky, nie sú imúnni voči obyčajným omylom, dokážu spolupracovať aj s ľuďmi zo vzdialenej kultúry alebo sa stávajú obeťami ľudskej nenávisťi. Reálne príbehy je nevyhnutné prerozprávať primerane veku žiakov.

Hlavné ciele multikultúrnej výchovy v oblasti Človek a hodnoty

- Rozvoj empatických schopností.
- Nácvik zručností správania v prospech kolektívu a poznávanie nevyhnutných kompromisov.
- Rozvoj základov sebareflexie.
- Cez rozvoj seba porozumenia rozvíjať osobnostnú identitu žiakov, a tak klásť základy pre formovanie kultúrnej identity. Poukazovanie na stereotypné správanie a hodnotenie skutočnosti.

Umenie a kultúra

Hlavnými cieľmi tejto vzdelávacej oblasti v primárnom vzdelávaní je rozvoj kultivovanej **kultúrnej gramotnosti**, rozvoj **kultúrnej identity** žiakov a rozvoj schopnosti **rešpektovať hodnoty** iných kultúr. Všetky ciele sú priamo prepojené s cieľmi multikultúrnej výchovy. Ich napĺňanie vytvára predpoklady pre systematickú výchovu k medzikultúrnej tolerancii vo vyšších ročníkoch základnej školy.

V tomto poradí je aj multikultúrna výchova v primárnom vzdelávaní najefektívnejšia:

- začať rozvojom kultivovanej kultúrnej gramotnosti,
- rozvinúť ju k formovaniu kultúrnej identity,
- na ich základe viesť žiakov k chápaniu iných hodnôt aj kultúr a k pochopeniu rovnosti všetkých ľudí.

Vyučovacie predmety v tejto vzdelávacej oblasti štartujú prebúdzaním záujmu o svet hudby a svet výtvarného vyjadrovania. Žiaci sa od intuitívnych hier s hudobným a výtvarným materiálom postupne dostávajú k zámerným hrám s hudobnými a výtvarnými pravidlami. Získavajú tak základy pre uvedomelú prácu s výtvarným a hudobným materiálom, ktorá je nevyhnutná pre uvedenie si vlastnej kultúrnej identity.

Výchova k uvedomelej kultúrnej identite a k medzikultúrnemu porozumeniu sa zefektívni, ak sa výtvarný aj hudobný materiál podstatne rozšíria: Výtvarný materiál sa rozšíri na **vizuálny materiál**, a tak učiteľ nepracuje v škole len s materiálom a prostriedkami výtvarného umenia, ale využíva akékoľvek prostriedky vizuálneho vyjadrovania a vizuálneho sveta okolo nás. Hudobný materiál a nástroje hudby sa rozšíria na **zvukový materiál**. Učiteľ tak nepracuje len s hudbou, ale so

zvukovým svetom a spôsobmi zvukového vyjadrovania okolo nás.

Žiaci nevstupujú len do **sveta umenia**, ale aj do sveta **bezprostredne viditeľnej** a počutej kultúry, osvojujú si hlbšie **vrstvy kultúry** a aj tie, pri ktorých si často **nevedomujeme**, že sú súčasťou kultúry. Napríklad, ak by v škole skúšali len kompozície využívané v umení, postupne by síce možno hlbšie porozumeli umeniu, čo je jeden z hlavných cieľov tejto vzdelávacej oblasti. Ak pracujú so širším okruhom vizuálnych kompozícií, vedie ich škola k tomu, aby v budúcnosti, napr. porozumeli konštrukcii reklamy a boli schopné zaujať kritický vzťah k jej manipuláciám, a to je už len krok k uvedomovaniu si svojich predsudkov a stereotypného vnímania skutočnosti. Ak by v škole pracovali len s hudobným umením, tiež by možno hlbšie porozumeli hudbe. Ak však pracujú so širším okruhom zvukových podnetov, vedie ich škola k tomu, aby v budúcnosti pristupovali kritickejšie a samostatnejšie k zvukovej kulise z médií a z reklamy.

Hoci zapojenie multikultúrnej výchovy do tejto vzdelávacej oblasti je veľmi efektívne, netreba podľahnúť ilúzii, že je tak možné naplniť všetky ciele multikultúrnej výchovy. Pôsobenie Umenia a kultúry je nevyhnutné **dopĺňať inými vzdelávacími oblasťami**, aby multikultúrna výchova nezostala obmedzená len na viditeľnú kultúru, v tomto prípade na zvukový a vizuálny svet kultúrnych artefaktov (hudobná a výtvarná výchova). Práve zapojenie multikultúrnej výchovy do iných vzdelávacích oblastí ju podstatne rozširuje a prehĺbuje smerom k tým súčasťam kultúry, ktoré nie sú priamo viditeľné (napr. spôsoby správania a etiketa, jazyk a pod.)

Príklad:

Aby žiaci skutočne vnikli aj do tých súčastí kultúry, ktoré nie sú bezprostredne viditeľné, je vhodná **kombinácia viacerých vyjadrovacích prostriedkov**: Štylizovaná maska sovy v tráve pôsobí neobvykle, ale zaujme svojou pravidelnosťou a hlavne veľkými očami. Určite sa spýtame, prečo má sova také veľké oči, čo v ľudskom svete znamenajú veľké oči (vytrestené oči), v akých situáciách hľadáme podobným spôsobom, na aký účel asi bola maska vyrobená, aké hry by sme s ňou vedeli vymyslieť a pod. Môžeme na internete nájsť fotografie skutočnej Sovy lesnej a porovnať ich s touto fotografiou, aby sme zistili mieru štylizácie v tejto maske.

Sova vydáva nejaké zvuky. Sú to prirodzené zvuky prírody a vták ich vydáva za určitým účelom. V rozprávkach apoveštiach im však ľudia prisúdili iné významy a mnohokrát sa pri nich naľakáme, pretože sa nám spájajú s nočnou situáciou v lese, s tajuplnosťou a záhadami a sú súčasťou množstva ďalších zvukov prírody.

Sova lesná žije určitým spôsobom života. Aké má podoby? Ak sa tvárime podobne ako táto sova, znamená to, že žijeme podobne? Aké sú asi jej pocity? Podobnú masku sovy je zložité nakresliť alebo vyrobiť z papiera a prakticky – aj so zvukmi a s poznaním prirodzeného života sovy – vytvoriť dramatickú situáciu.

Výsledkom je kombinácia rôznych vnemov a činností: vizuálne vnemy a spôsoby vyjadrovania, vnímanie umeleckej výtvarnej štylizácie, vnímanie zvukov prírody, vnímanie ľudského chápania prírodných zvukov. Kombinuje sa tu aj pochopenie života vtáka a našich predstáv o ňom. Všetky vnemy sa môžu hneď pretaviť do vlastnej činnosti, aby si žiaci priamo vyskúšali rôzne spôsoby tvarovania vizuálneho a zvukového materiálu.

Všetko sa odohráva na pozadí prírody strednej Európy, kde sova lesná prirodzene žije a na pozadí slovenských rozprávok, v ktorých sova vystupuje ako nočná aj múdra bytosť. Žiaci si osvojujú vizuálne a zvukové tvaroslovie, ktoré sú prirodzené pre náš región a učiteľ ich môže viesť k uvedomeniu si tohto regionálneho ukotvenia. Už aj samotný tento výsledok môže vytvárať predpoklady pre efektívnu multikultúrnu výchovu, lebo si žiaci uvedomujú časové a priestorové ohraničenia určitých vyjadrovacích prostriedkov. Môže však poslúžiť aj ako odrazový mostík k vnímaniu artefaktov z odlišných kultúr, teda z iného času a priestoru. Na ne potom nadväzujú aj iné prírodné fenomény, iné interpretácie a iné príbehy.

Hlavné ciele multikultúrnej výchovy v oblasti Umenie a kultúra:

- Formovanie **kultúrnej identity** a jej uvedomovania.
- Nácvik zručností v zvládaní **prostriedkov sebavyjadrenia** vlastnej kultúry.
- Podnety pre spoznávanie **najbližších** kultúr.
- Podnety pre prijatie faktu existencie odlišných kultúr a odlišných prostriedkov sebavyjadrenia.
- Podnecovanie záujmu o kultúrnu tradíciu regiónu.
- Rozvoj motivácie a zručností pre komunikáciu s inými ľuďmi.
- Podnety pre pozorovanie faktu, že mnoho vrstiev kultúry zostáva pre nás skrytých.

2.8 Práva dieťaťa v medzinárodnom programe v primárnom vzdelávaní

Deklarácia práv dieťaťa je dokument na ochranu dieťaťa, ktorú prijala OSN v roku 1959. Obsahuje desať základných morálnych princípov potvrdzujúcich, že „ľudstvo je povinné dať dieťaťu to najlepšie, čo má.“ Dieťaťu náležia všetky práva uvedené v deklarácii. Na tieto práva majú nárok všetky deti bez jedinej výnimky, bez rozdielu rasy, farby pleti, pohlavia, reči, náboženstva,

politického alebo iného spoločenského postavenia, či už dieťaťa samého alebo jeho rodiny. K dieťaťu sa treba správať ako k seberovnému. Zaslúži si to najlepšie, čo svet poskytuje.

1. Dieťa má osobitné právo na telesný a duchovný rast.

Dieťaťu sa má dostať zvláštny ochrany a treba mu zákonmi a inými prostriedkami zabezpečiť, aby sa v slobodných a dôstojných podmienkach zdravým a normálnym spôsobom vyvíjalo telesne, duševne, mravne, duchovne a sociálne. Pri prijímaní zákonov hlavným hľadiskom majú byť najvladnejšie záujmy dieťaťa.

2. Dieťa má mat' právo na meno od narodenia a právo na štátnu príslušnosť.

Dieťa má mat' právo na meno a krajinu, ktorú môže volať svojou.

3. Dieťa má právo na dobrú stravu, bývanie a zdravotnícke služby.

Dieťaťu sa majú dostať všetky výhody sociálneho zabezpečenia. Má mat' právo dospievať a vyvíjať sa v zdraví, preto je potrebné jemu i jeho matke poskytovať zvláštnu starostlivosť aj ochranu vrátane primeranej starostlivosti pred narodením a po narodení. Dieťa má mat' právo na primeranú výživu, bývanie, zotavenie a zdravotnícke služby.

4. Dieťa má právo na osobitnú starostlivosť.

Ak je dieťa postihnuté, napr. telesne, duševne alebo sociálne je potrebné mu poskytnúť zvláštnu opateru, výchovu a starostlivosť, akú vyžaduje jeho konkrétny stav. Dieťaťu s akýmkoľvek postihnutím treba vyjsť v ústrety aj jeho zvláštnym potrebám.

5. Dieťa má právo na lásku.

Dieťa má právo na pochopenie u svojich rodičov a rodiny, ale aj od štátu, ak títo nemôžu pomôcť. Plný a harmonický rozvoj osobnosti dieťaťa vyžaduje lásku a porozumenie. Všade, kde je možné, má vyrastať obklopené starostlivosťou a zodpovednosťou svojich rodičov a vždy v ovzduší lásky, mravnej a hmotnej istoty, s výnimkou mimoriadnych okolností sa dieťa nemá odlúčiť od matky. Má byť povinnosťou spoločnosti a úradov venovať osobitnú starostlivosť deťom, ktoré nemajú rodinu, a tým, ktorým sa nedostáva primeraných prostriedkov na výživu. Je žiadúce, aby štát poskytoval finančnú pomoc, alebo inú pomoc na výživu mnohopočetným rodinám.

6. Dieťa má právo bezplatne chodiť do školy.

Dieťa má mat' možnosť rozvíjať sa v rôznych oblastiach svojho života. Rodičia majú osobitnú zodpovednosť za vzdelávanie a výchovu dieťaťa. Dieťa má nárok na vzdelanie, ktoré má byť bezplatné a povinné aspoň na základnom stupni. Má sa mu dostávať vzdelávanie, ktoré mu zvýši jeho všeobecno-kultúrnu úroveň a poskytne mu možnosti rozvíjať svoje schopnosti, svoje názory a svoj zmysel pre mravnú a spoločenskú myseľ, aby sa mohlo stať užitočným členom spoločnosti. Dieťa má mat' zároveň všetky možnosti a podmienky pre hru a zotavenie. Hrou sa má pripravovať pre samostatný život.

7. Dieťa má právo vždy byť medzi prvými, komu treba pomôcť.

Každému dieťaťu treba poskytovať pomoc a ochranu, a to nielen v najťažších chvíľach života. Od detí závisí budúcnosť sveta.

8. Dieťa má právo na ochranu proti krutosti a zneužívaniu.

Nesmie pracovať, kým nedosiahne určený minimálny vek. Dieťa má byť chránené pred všetkými formami zanedbávania, krutosti a využívania. Dieťa sa nesmie zamestnávať pred dovŕšením primeraného, minimálneho veku, v nijakom prípade mu nemožno vnútiť alebo dovoliť, aby vykonával prácu alebo zamestnanie, ktoré je na úkor jeho zdravia alebo vzdelávania, prípadne bráni jeho telesnému, duševnému alebo mravnému vývinu.

9. Dieťa treba učiť mieru, tolerancii a priateľstvu voči všetkým ľuďom.

Dieťa treba chrániť pred pôsobením, ktoré môže podnecovať rasovú, náboženskú alebo akúkoľvek inú formu diskriminácie. Dieťa sa má vychovávať v duchu porozumenia, znášanlivosti, priateľstva medzi národmi, mieru a bratstva všetkých ľudí, aby si plne uvedomovalo, že má svoje sily a schopnosti venovať službe ostatným ľuďom.

Práva dieťaťa je možné aplikovať ako témy vo všetkých vzdelávacích oblastiach medzinárodného programu. Témy je potrebné vysvetľovať citlivo a primerane veku žiakov.

3. Učebné osnovy

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu pre príslušný predmet.

Obsahujú:

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu
2. Kompetencie
3. Využitie disponibilných hodín
4. Vzdelávací štandard – obsahový a výkonový štandard
5. Hodnotenie vo vyučovacom predmete

Medzinárodný program PYP nepredpisuje učebné osnovy, čo umožňuje osvojiť si princípy PYP a pokračovať vo využívaní lokálnych alebo národných učebných osnov v rámci PYP.

Účelom súčasných dokumentov o rozsahu a postupov v PYP je:

- poskytnúť nástroj na informovanie celej školskej komunity o vzdelávaní a výučbe v každej oblasti vyučovacieho predmetu,
- sprehľadniť základné prvky PYP v kontexte predmetových oblastí,
- objasniť úlohu tematických oblastí v transdisciplinárnom programe.

Učebné osnovy sú prílohou tohto dokumentu /v elektronickej podobe/.

4. Rámcový učebný plán školy pre I. stupeň

Rámcový učebný plán školy pre primárne vzdelávanie v 1. - 4. ročníku vychádza z rámcového učebného plánu inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu 1. stupňa základnej školy ISCED 1.

V rámcovom učebnom pláne školy pre 1. – 4.ročník SZŠ sme rešpektovali hodinové dotácie inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 1, zvýšila sa hodinová dotácia vyučovacích predmetov podľa profilácie školya zamerania medzinárodného programu v rámci disponibilných vyučovacích hodín.

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY	1.ročník Počet hodín	2.ročník Počet hodín	3.ročník Počet hodín	4.ročník Počet hodín	Σ
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	9	8	7 + 1	7 + 1	33
	Cudzí jazyk	2 + 1*	3	3	3	12
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4	4	4	16
	Informatika	-	-	1	1	2
Človek a príroda	Vedy	1+1	2+1	-	-	5
	Vedy	-	-	1 + 1	2+1	5
Človek a spoločnosť	Vedy	-	-	1 + 1	2+1	3
Človek a hodnoty	Náboženská výchova / Etická výchova	1	1	1	1	4

Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	-	-	1	1	2
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1	4
	Výtvarná výchova	2	2	1	1	6
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	8
Povinný počet vyučovacích hodín		20	20	23	25	88
Disponibilné (voliteľné) vyučovacie hodiny		3 * 1 vyučovacia hodina zvýšená	4	3	3	13 * 1
Počet vyučovacích hodín spolu		24	24	26	28	102

V školskom roku 2023/2024 sa v 1. – 4. ročníku SZŠ vyučuje podľa Rámcového učebného plánu školy

POZNÁMKY:

1. Rozdelenie tried na skupiny a zriaďovanie skupín sa uskutočňuje v súlade Vyhláškou MŠ VV a Š SR č. 223/2022 Z. z. o základnej škole podľa podmienok školy.
2. Voliteľné (disponibilné) vyučovacie hodiny použije škola v rámci zamerania Školského vzdelávacieho programu. Škola môže po prerokovaní v Rade školy v Školskom vzdelávacom programe stanoviť vyšší celkový počet hodín, najviac však na 108 hodín na 1. stupni SZŠ. Ak sa škola rozhodne zvýšiť počet hodín, tieto sú financované z vlastných zdrojov.
3. Počet skupín a počet žiakov Súkromnej spojenej školy v skupine sa určí spravidla v súvislosti s profiláciou školy do 16
4. V 1.- 4. ročníku SZŠ v školskom roku 2023/2024 bude vyučovanie matematiky realizované podľa metodiky Prof. RNDr. Milana Hejného, CSc.
5. Vyučovanie anglického jazyka v 1. - 4. ročníku SZŠ v školskom roku 2023/2024 bude realizované metódou Jolly Phonics.

POZNÁMKA:

V školskom roku 2023/2024 budeme postupovať podľa učebných osnov vzhľadom na aplikovanie transdisciplinárnych tém medzinárodného programu Primary Years Programme (ďalej „PYP“) v súlade so vzdelávacími štandardami vyučovacích predmetov, inovovaným Štátnym vzdelávacím programom a Medzinárodným školským vzdelávacím programom.

Škola použila disponibilné hodiny nasledovne:

1. ročník (4 disponibilné hodiny)

Vyučovací predmet Anglický jazyk: 3 vyučovacie hodiny z dôvodu profilácie školy

Vyučovací predmet Vedy: 1 vyučovacia hodina z dôvodu uplatňovania medzinárodného programu PYP

2. ročník (4 disponibilné hodiny)

Vyučovací predmet Anglický jazyk 3 vyučovacie hodiny z dôvodu profilácie školy

Vyučovací predmet Vedy: 1 vyučovacia hodina z dôvodu uplatňovania medzinárodného programu PYP

3. ročník (3 disponibilné hodiny)

Vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra: 1 vyučovacia hodina s cieľom rozvoja čitateľských schopností a čitateľskej gramotnosti.

Vyučovací predmet Vedy: 2 vyučovacie hodiny z dôvodu uplatňovania medzinárodného programu PYP

4. ročník (3 disponibilné hodiny)

Vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra: 1 vyučovacia hodina s cieľom rozvoja čitateľských schopností a čitateľskej gramotnosti.

Vyučovací predmet Vedy: 2 vyučovacie hodiny z dôvodu uplatňovania medzinárodného programu PYP

Kurzy v 1. - 4. ročníku:

1. **Zdravý úsmev** (projekt starostlivosti o ústnu hygienu – 2 hodiny)
2. **Plávanie v 3.ročníku** (2 týždne - 20 hodín)
3. **Škola v prírode pre 1. – 4. ročník** (5 dní)

Poznámka:

V prípade záujmu zákonných zástupcov žiakov organizovanie denného lyžiarskeho výcviku pre ročníky 1 – 4 SZŠ.

4.1 Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Sme škola otvorená pre všetkých žiakov, t.j. aj pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej „ŠVVP“/. Žiaci so ŠVVP sa vzdelávajú podľa individuálnych výchovno-vzdelávacích plánov, ktoré vypracúvajú vyučujúci jednotlivých predmetov podľa odporúčaní centier pedagogicko-psychologického poradenstva a centier špeciálno-pedagogického poradenstva. Škola vytvára podmienky, najmä pre vzdelávanie žiakov, ktorí sú nadaní ich i n t e g r o v a n í m do tried. Intenzívne spolupracuje s centrami pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a centrami špeciálno-pedagogického poradenstva. Ich výchovu a vzdelávanie sleduje a koordinuje výchovný poradca v spolupráci s vyučujúcimi, triednym učiteľom a rodičmi.

Vzdelávanie takých žiakov, individuálne výchovno-vzdelávacie plány a vedenie príslušnej dokumentácie je v súlade s právnymi predpismi:

Podľa vyhlášky č. 23/2022 o základnej škole:

§7 ods. 1 Ak je žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vzdelávaný podľa individuálneho vzdelávacieho programu, jeho kópia sa poskytuje zákonnému zástupcovi.

§7 ods. 3 Žiak, ktorý nepreukáže splnenie predpokladov na plnenie povinnej školskej dochádzky v triede podľa odseku 2, sa na konci polroka alebo školského roka na základe vyjadrenia zariadenia poradenstva a prevencie, po prerokovaní pedagogickou radou a po oznámení zákonnému zástupcovi preradí do príslušnej triedy základnej školy alebo do inej základnej školy, ktorú vyberie zákonný zástupca, ak ho jej riaditeľ prijme. Ak o preradenie žiaka požiada zákonný zástupca, žiak sa preradí na konci polroka alebo na konci školského roka. Ak preradenie žiaka zo zdravotných dôvodov navrhne všeobecný lekár pre deti a dorast, žiaka po informovaní jeho zákonného zástupcu možno preradiť bez zbytočného odkladu.

Podľa dodatku č. 11, ktorý vydalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 18. 7. 2022 pod číslom 2022/10162:2-A2140 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie s účinnosťou od 1. septembra 2022. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“):

Ods. 2.4 pre primárne vzdelávanie:

a) Forma výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie sa na prvom stupni základnej školy organizuje dennou formou. Denná forma štúdia sa môže uskutočňovať aj ako dištančná:

- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku podľa individuálneho učebného plánu,
- v rozsahu podľa odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie pre žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu alebo ktorí sú žiakmi so všeobecným intelektovým nadaním.

5. Organizačné zabezpečenie školy

5.1 Pedagogickí zamestnanci školy - charakteristika

Pedagogický kolektív tvoria interní pedagogickí zamestnanci – učitelia, vychovávateľky, koordinátori, odborní garantia externí zamestnanci – učitelia a zahraniční lektori. Vyučovanie všetkých vyučovacích predmetov je zabezpečené kvalifikovanými učiteľmi. Kvalita vzdelávania a výchovy značne závisí od klímy školy. Sme škola, v ktorej zamestnancivjadrujú svoje názorové postoje, pocity i emócie. Otvorene hovoríme o kladoch i nedostatkoch, čím si tvoríme vzťah ku škole a k sebe navzájom. V kolektíve sú nadšenci, ktorí pracujú s radosťou, nasadením, zavádzajú a overujúvo vyučovaní inovačné metódy a formy práce, záleží im, aby škola mala dobré meno na verejnosti i pred rodičmi.

Výučbu spoločenskovedných ,prírodovedných a výchovných predmetov metodikou CLIL (integrováním anglického jazyka) realizujú kvalifikovaní učitelia s aktívnou znalosťou anglického jazyka.

Vedenie školy podporuje ďalšie vzdelávanie pedagógov, najmä v týchto oblastiach:

- uplatňovanie medzinárodného programu PYP ,
- vyučovacia metóda v anglickom jazyku Jolly Phonics
- vyučovacia metóda v matematike Prof. RNDr. Milana Hejného, CSc.
- práca s nadanými žiakmi,
- inovačné trendy vo vyučovaní,
- metodika vyučovania cudzích jazykov,
- aktivity Európskeho klubu,
- implementácia IKT do vzdelávania,
- inovatívne a aktivizujúce metódy vo vyučovaní a iné.

Výchovu a vzdelávanie v špecifických oblastiach usmerňujú koordinátori a odborní garanti:

- koordinátor protidrogovej prevencie,
- koordinátor medzinárodného programu PYP,
- koordinátor výchovy k manželstvu a rodičovstvu,
- koordinátor environmentálnej výchovy,
- koordinátor Globálneho vzdelávania,
- koordinátor Európskeho klubu,
- koordinátor prevencie a zdravotnej výchovy,
- koordinátori rozvíjania čitateľskej a finančnej gramotnosti u žiakov,
- koordinátor výchovy k ľudským právam,
- odborný garant pre uplatňovanie CLIL metódy vo vyučovaní,
- koordinátor metódy Jolly Phonics v primárnom vzdelávaní,
- koordinátor vyučujúcich uplatňujúcich vo vyučovaní matematiky metodiku Prof. RNDr. Milana Hejného, CSc.,
- koordinátor informatizácie,
- koordinátor Školského parlamentu,
- koordinátori súťaží (literárnych, jazykových, matematických, hudobných, výtvarných, prírodovedných,informatických, kultúrno-spoločenských aktivít školy),
- koordinátori kultúrno – spoločenských akcií,
- koordinátor didaktických hier a účelového cvičenia, lyžiarskeho a plaveckého výcviku,
- koordinátori školského vzdelávacieho programu
- koordinátor pre projektové aktivity školy,
- koordinátor Zápisu detí do 1. ročníka Súkromnej základnej školy,
- koordinátor Zábavného učebného dopoludnia pre budúcich prvákov,
- koordinátor Stretnutia so starými
- koordinátor pre organizovanie výchovných koncertov, divadelných predstavení a kultúrnych podujatí prežiakov
- koordinátor ENO TREE planting day a Dňa vďakyvzdania,
- koordinátor tvorby Galérie úspešných žiakov,
- koordinátor Žiackej konferencie ročníkových prác,

- koordinátor Školy v prírode,
- koordinátor Týždňa anglického jazyka,
- koordinátori Vystúpenia žiakov v CJ,
- koordinátori tvorby školského časopisu HUMANKO a KRONIKY školy,
- koordinátor pre vzdelávanie žiakov cudzincov a žiakov prichádzajúcich z cudzojazyčného prostredia,
- koordinátor neformálneho vzdelávania,
- koordinátori tvorivých dielní (jesenné, vianočné, veľkonočné, valentínske...),
- koordinátor dobrovoľníckych a tútoringových aktivít a spolupráca s neziskovými organizáciami,
- koordinátor zberu hračiek, verejných zbierok Biela Pastelka, UNICEF, Modrý gombík, Deň narcisov,
- koordinátor pre spoluprácu s organizáciou SOSNA

5.2 Požiadavky na vzdelávanie pedagogických zamestnancov v rámci profesijného rozvoja

Pri dodržaní zásady organizačného zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu majú pedagogickí zamestnanci školy možnosť vzdelávať sa vo vzdelávacích inštitúciách a absolvovať akreditované i neakreditované vzdelávanie. Vedenie školy má vypracovaný Plán profesijného rozvoja na obdobie 4 rokov a Ročný plán profesijného rozvoja pedagogických zamestnancov. Plány sa každoročne aktualizujú Podľa stanovených kritérií a potrieb školy sa zamestnanci vzdelávajú. Všetci pedagogickí zamestnanci sa priebežne vzdelávajú a absolvujú rôzne druhy kontinuálneho vzdelávania: špecializačné, funkčné, aktualizáčn, inovačné, kvalifikačné.

Hlavné priority vzdelávania zamestnancov:

- prehľbovať a upevňovať vedomosti a kompetencie pedagogických zamestnancov v rámci medzinárodného programu PYP,
- uvádzať začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe,
- udržiavať a zvyšovať kompetenciu (spôsobilosť) efektívne vychovávať a vzdelávať žiakov,
- motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále sebavzdelávanie vzdelávanie,
- zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti,
- zdokonaľovať osobnostné vlastnosti pedagogických zamestnancov, spôsobilosti pre pedagogiku a príbuznévedy, rozvoj efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, otvorenú komunikáciu,
- sprostredkovať pedagogickým zamestnancom najnovšie poznatky (inovácie) z metodiky vyučovania odboru,
- pripravovať pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ, školský poradca, vedúci metodického združenia, koordinátor a iné.
- pripravovať pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálnymi prostriedkami –videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami,
- pripravovať pedagogických zamestnancov v uplatňovaní metódy CLIL na vyučovaní a v aktívnej znalosti ANJ,
- pripravovať pedagogických zamestnancov na získanie prvej a druhej atestácie,
- rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov,
- vytvorenie podmienok
- interkultúrneho vzdelávania so zameraním na deti cudzincov,
- podporovať a využívať vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti rozvoja finančnej gramotnosti,
- edukácie intelektovo nadaných detí v základnej škole, vychádzajúc z koncepcného rozvoja školy,
- pripravovať pedagogických zamestnancov na vzdelávanie žiakov – cudzincov a žiakov prichádzajúcich z cudzojazyčného prostredia,
- zabezpečiť vzdelávanie pedagogických zamestnancov na výučbu matematiky podľa metodiky Prof. RNDr.Milana Hejného, CSc. v rámci primárneho vzdelávania žiakov,
- umožniť vzdelávanie učiteľom anglického jazyka a pripravovať učiteľov anglického jazyka na uplatňovanímetódy Jolly Phonics vo vyučovaní anglického jazyka v rámci primárneho vzdelávania žiakov.

5.3 Priestorové a materiálno-technické podmienky školy

Škola využíva priestory štátnej školy, ktoré má v dlhodobom prenájme:

Žiaci 1. – 4. ročníka a pedagogickí zamestnanci využívajú

- **4 triedy** vybavených školským nábytkom, odpočinkovým kútkom, úložnými priestormi, pracovným stolom,šachovým stolíkom, počítačom, interaktívnou tabuľou a CD prehrávačom. Triedy sa využívajú na vyučovanie, klubovú činnosť SŠKD

- a záujmového vzdelávania SCVČ, hromadné stretnutia s rodičmi,
- **1 PC odbornú učebňu** vybavenú 16 počítačmi s pripojením na internet, dataprojektorom, interaktívnou tabuľou,
- **1 telocvičňu**,
- **2 ihriská v areáli školy** (futbalové a hádzanárske),
- **učiteľskú a žiacku knižnicu** s bohatým knižným fondom,
- **školskú jedáleň**, v ktorej je zabezpečené stravovanie pre všetkých žiakov a zamestnancov školy,
- **moderne zariadená zborovňa** je vybavená notebookmi, počítačmi, kopírovacím zariadením pre učiteľov,
- **sklad** na učebnicový fond a pre upratovačku

Pedagogickí zamestnanci majú k dispozícii zborovňu školy. Žiaci a pedagogickí zamestnanci využívajú Školskú knižnicu.

Zapájaním sa do projektov škola získala ďalšie finančné zdroje na nákup moderných učebných pomôcok, čo umožňuje v našich podmienkach realizovať tvorivejšie, efektívnejšie vyučovanie a skvalitňovať vzdelávanie žiakov školy.

5.4 Škola ako životný priestor

Priestory školy vymaľované v pastelových farebných tónoch navodzujú príjemnú atmosféru a vytvárajú prostredie podporujúce aktívne učenie sa žiakov. Učebne sú zariadené účelne a moderne. Estetizáciu tried ako i aktualizáciu nástieniek zabezpečujú žiaci pod vedením triednych učiteľov. V triedach sa postupne budujú úložné priestory, kde si žiaci odkladajú učebné pomôcky. Na chodbách sú rozmiestnené nástienky, kde sa zvereňujú aktuálne oznamy prežiacikov a informácie o dianí v škole, študijné výsledky a úspechy žiakov školy určené ich rodičom. V prenajatej časti budovy sa uskutočnila rozsiahla rekonštrukcia aj úprava interiéru a sociálnych zariadení. V priestoroch chodieb sú umiestnené šatňové lavice a šatne, ktoré žiaci využívajú na odkladanie odevov, obuvi a telocvičného úboru.

5.5 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Škola podľa možností vytvára bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch na vyučovanie i mimoškolskú činnosť. Pedagogické dozory sú prevenciou pred vznikom školského úrazu žiakov počas vyučovania i prestávok žiakov. Vedenie školy garantuje bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch školy. Na prvých vyučovacích hodinách školského roku sú žiaci poučení o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v škole, čo žiaci potvrdia vlastnoručným podpisom. V odborných učebniach sa dodržiavajú osobitné predpisy - Prevádzkové poriadky. Žiaci sú s nimi oboznámení vždy na začiatku školského roku. Poučenie o bezpečnosti a ochrane zdravia počas jednotlivých školských aktivít organizovaných mimo školy realizujú organizátori aktivít pred jej konaním a je zapísané v triednych knihách aj záznamoch o hromadnej akcii školy.

V podmienkach školy v tejto oblasti boli spracované nasledovné metodické materiály:

- Starostlivosť o zdravie žiaka a zabezpečenie optimálnych psycho - hygienických predpisov
- tarostlivosť o ochranu zdravia žiakov, bezpečnosť pri vyučovaní a školských akciách
- Prevádzkový poriadok odbornej PC učebne
- Zásady bezpečnej práce s počítačom
- Prevádzkový poriadok telocvične.
- Obsahová náplň a časový rozvrh školenia o BOZP pre žiakov

6. Vnútny systém kontroly a hodnotenia

Vnútny systém kontroly a hodnotenia sa zameriava na:

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

6.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol učivo, aké sú jeho pokroky, v čom má nedostatky, kde má rezervy. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce a návod, ako postupovať pri znižovaní rezervy žiaka a odstraňovaní nedostatkov.

Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. Škola dbá na to, aby sa prostredníctvom hodnotenia žiaci nerozdeľovali na úspešných a neúspešných, dobrých a zlých. Učiteľia realizujú hodnotenie na základe presne stanovených jednotných kritérií, prostredníctvom ktorých sledujú a usmerňujú vývoj žiaka.

Pri hodnotení výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa akceptuje možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

Odlíša sa hodnotenie učebných spôsobilostí od hodnotenia správania.

Prístup medzinárodného programu PYP k hodnoteniu dáva žiakom dôležitú úlohu v procese hodnotenia - žiaci používajú vo veľkej miere sebahodnotenie, hodnotenie v rámci komunity spolužiakov. Vychádzajú z praxe týkajúcej sa hodnotenia poukazujú na to, že PYP integruje hodnotenie učenia sa ako prostriedok ďalšieho napredovania vo vzdelávaní žiaka.

Hodnotenie medzinárodného programu PYP informuje žiakov o ich napredovaní v procese učenia sa. Realizuje sa prostredníctvom monitorovania vedomostí, dokumentovania a merania zručností žiakov. U žiakov sa hodnotia vedomosti, zručnosti aj koncepčné porozumenie.

Monitorovanie, dokumentácia a meranie koncepčného porozumenia sa zameriava na to, ako sa koncepty spomínajú, vysvetľujú, uplatňujú a prenášajú prostredníctvom rôznych vzdelávacích skúseností. Zručnosti sú monitorované a dokumentované pre rast žiakov počas bádania a jednotlivých činností; prejavujú sa v rôznych časových bodoch rôznymi spôsobmi, sú úzko prepojené a sú otvorené výkladu zúčastnených žiakov na bádanie. Je preto dôležité, aby učiteľia umožňovali flexibilitu pri sledovaní a dokumentovaní koncepčných porozumení počas bádania.

Hodnotenie medzinárodného programu **PYP má 4 rozmery**, a to monitorovanie, dokumentovanie, meranie a podávanie správ o učení. Každý z týchto aspektov plní svoju vlastnú funkciu, ale všetky majú za cieľ poskytnúť dôkazy na informovanie o učení a výučbe. Aj keď 4 dimenzie hodnotenia nie sú rovnaké, každá dimenzia má svoj vlastný význam a hodnotu. V rámci medzinárodného programu PYP sa kladie dôraz na monitorovanie a dokumentáciu učenia, pretože tieto dimenzie sú rozhodujúce pri poskytovaní spätnej väzby pre žiakov. Monitorovanie učenia predstavuje približne 45% hodnotenia učenia a výučbe, dokumentácia učenia sa 22,5%, meranie učenia sa 22,5% a podávanie správ o výsledkoch 10% hodnotenia.

Všeobecné pravidlá hodnotenia žiakov školy:

- Hodnotenie má viesť k pozitívnemu vyjadreniu a má byť pre žiakov motivujúce.
- Hodnotenie v rámci primárneho vzdelávania v podmienkach školy je slovné, žiaci sú hodnotení priebežne a sumárne. Priebežné hodnotenie zachytáva vzdelávací a osobnostný vývin žiaka, sumárne (polročné a výročné) hodnotenie dokumentuje celkové učebné výsledky z vyučovacieho predmetu.
- Pri určovaní stupňa prospechu v jednotlivých vyučovacích predmetoch na konci hodnotiaceho obdobia sa hodnotí kvalita práce a učebné výsledky, ktoré žiak dosiahol počas celého hodnotiaceho obdobia. Pritom sa prihliada na systematickosť v práci žiaka, na jeho prejavované osobné a sociálne kompetencie ako je zodpovednosť, snaha, iniciatíva, ochota a schopnosť spolupracovať počas celého hodnotiaceho obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru hodnotiacich stupňov získaných v danom hodnotiacom období, prihliada sa na dôležitosť jednotlivých hodnotení.
- Pri priebežnom hodnotení používame rôzne formy slovného hodnotenia - slovný komentár, hodnotiace listy, sebahodnotenie žiakov.
- **Systém slovného hodnotenia žiakov 1.-4. ročníka** je podrobne rozpracovaný v internom dokumente **Systém hodnotenia žiakov 1. – 4. ročníka** (kritériá na hodnotenie, formy overovania vedomostí, testy emocionálnej inteligencie, testy všeobecného nadania žiakov, ukážky hodnotiacich listov, slovných komentárov, systém pochvál a ocenení a iné). **Systém hodnotenia správania žiakov** je rozpracovaný v **internej Metodike pre udeľovanie výchovných opatrení**, ktorá je prílohou časťou Systém hodnotenia a klasifikácie prospechu žiakov.

Formy hodnotenia:

- písomné
- testy (vstupné, priebežné, tematické, výstupné, riaditeľské)
- diktáty (návčičné, kontrolné)
- slohové práce, prepisy textov, doplnovacie texty
- verbálne

- ústne odpovede
- aktivita na vyučovacích hodinách
- originálne riešenie úloh
- rozsah slovnej zásoby
- čítanie a reprodukcia textu
- **grafické**
- projekt
- referáty
- ilustrácie
- portfólia
- rysovanie
- symboly, pečiatky

Stupne slovného hodnotenia prospechu vo vyučovacích predmetoch:

veľmi dobre spĺňa požiadavky

Žiak je tvorivý a iniciatívny, dokáže vyjadriť veku primerané postoje, ovláda poznatky a zákonitosti podľa učebných osnov. Jeho myslenie je kritické, dokáže hľadať vlastné riešenia. V presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov a pojmov a vo vzťahu medzi nimi má nepodstatné nedostatky. Osvojené poznatky a zručnosti aplikuje pri riešení teoretických a praktických úloh samostatne a s minimálnymi odchýlkami.

Tvorivosť	Na vysokej úrovni uplatňuje vlastné nápady
Pojmy a poznatky	Ovláda samostatne podľa učebných osnov
Informácie	Vie vyhľadať samostatne a použiť v praxi
Organizácia práce	Samostatne pracuje po návode učiteľa
Logické operácie	Na vysokej úrovni

Čítanie	Samostatne s porozumením a bez chýb
Aplikácia poznatkov	Dokáže samostatne využiť v praxi
Ústny prejav	Samostatný, správny a výstižný
Grafický prejav	Estetický, bez väčších odchýlok
Motivácia	Vysoká miera vnútornej motivácie

dobře spĺňa požiadavky

Žiak sa snaží byť tvorivý, iniciatívny, ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a vie ich využívať. Osvojené poznatky, pojmy a zákonitosti s miernou podporou učiteľa aplikuje pri činnostiach. Osvojenú slovnú zásobu dokáže používať pri komunikácii, hodnotení javov a zákonitostí samostatne a kreatívne alebo s menšími podnetmi učiteľa. Niekedy potrebuje usmernenie a motiváciu k ďalšiemu sebazdokonaľovaniu.

Tvorivosť	Snaha o tvorivosť a uplatnenie vlastných nápadov
Pojmy a poznatky	Ovláda podľa učebných osnov s miernou podporou
Informácie	Vie vyhľadať a použiť v praxi
Organizácia práce	Pracuje s malou pomocou učiteľa
Logické operácie	Na nižšej úrovni
Čítanie	S porozumením, s menším počtom chýb
Aplikácia poznatkov	Dokáže využiť v praxi s usmernením učiteľa
Ústny prejav	Menej presný, správny a výstižný
Grafický prejav	Estetický, bez väčších nepresností
Motivácia	Nižšia miera vnútornej motivácie, prevaha vonkajšej

čiasťočne splňa požiadavky

Žiak nerozširuje svoju tvorivosť, chýba mu iniciatívnosť, priemerne si osvojuje poznatky a zákonitosti podľa učebných osnov. Pri riešení teoretických a praktických úloh s uplatňovaním kľúčových kompetencií sa vyskytujú nedostatky. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov a zdržanlivý pri vyjadrovaní svojich postojov. Žiak často potrebuje usmernenie svojej práce, kvalita výsledkov jeho činností je priemerná.

Tvorivosť	Malá snaha o tvorivosť a iniciatívnosť
Pojmy a poznatky	Priemerné osvojenie podľa učebných osnov
Informácie	Vie s pomocou učiteľa vyhľadať a použiť v praxi
Organizácia práce	Pracuje s veľkou pomocou učiteľa
Logické operácie	Uplatňuje s pomocou učiteľa
Čítanie	S porozumením, s pomocou učiteľa
Aplikácia poznatkov	Malé nedostatky pri aplikácii v praxi
Ústny prejav	Nedostatky v presnosti a správnosti
Grafický prejav	Menej estetický, nepresný
Motivácia	Bez vnútornej motivácie, iba vonkajšia motivácia

nesplňa požiadavky

Žiak si neosvojil vedomosti a zákonitosti požadované učebnými osnovami. Nespĺňa kritériá pri riešení teoretických a praktických úloh s uplatňovaním kľúčových kompetencií. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov, hodnotení javov, nevie svoje vedomosti uplatniť ani na podnet učiteľa. Žiak nedokáže uspokojivo pracovať, kvalita výsledkov jeho činností je neuspokojivá.

Tvorivosť	Na nízkej úrovni, neuplatňuje vlastné nápady
Pojmy a poznatky	Neovláda podľa učebných osnov
Informácie	Nevie vyhľadať samostatne a použiť v praxi
Organizácia práce	Pracuje iba s veľkou pomocou učiteľa
Logické operácie	Na veľmi nízkej úrovni
Čítanie	Iba s pomocou učiteľa, s väčším počtom chýb
Aplikácia poznatkov	Nedokáže samostatne využiť v praxi
Ústny prejav	S pomocou učiteľa, s výraznými nedostatkami
Grafický prejav	Málo estetický, s veľkými odchýlkami
Motivácia	Bez vnútornej aj vonkajšej motivácie

NA – neaplikuje sa tento polrok

Používa sa v prípade, že niektorá z hodnotených zložiek vyučovacích predmetov sa v danom hodnotiacom období neaplikovala vo výučbe žiakov.

Práce v hodnotiacom portfóliu

1. Povinné práce v hodnotiacom portfóliu

- odpis textu
- prepis textu
- podpísanie obrázkov
- pomenovanie obrázkov
- maľované čítanie
- čítanie s porozumením

2. Voliteľné – vychádzame z toho, čo je obsahom vzdelávania

- záujem o návštevu detského dopravného ihriska
- hranie rolí (SJJ)

- práca s PC a internetom
- zapojenie sa do ročníkovej práce
- výzdoba a čistota triedy
- návrh triedneho poriadku
- ochrana zdravia – hygienické vrecúška a prezuvky
- výsledky zo súťaží
- príspevky do školského časopisu HUMANKO

6.2 Vnútny systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Pri hodnotení zamestnancov budeme prihliadať na preferované aktivity podľa medzinárodného programu a výsledky pedagogickej činnosti učiteľov:

- úroveň uplatňovania medzinárodného programu PYP vo vyučovacích predmetoch
- inovačné metódy a formy vyučovania (kooperatívne, projektové, problémové vyučovanie, používanie IKT)
- výsledky žiakov, ktorých učiteľ vyučuje alebo vedie (prospech, výsledky a zapojenie žiakov do predmetových súťaží)
- výsledky v ďalšom vzdelávaní učiteľov (tvorba učebných pomôcok, mimovyučovací činnosť, aktívna znalosť ANJ)
- hodnotenie manažmentom školy (vedenie pedagogickej dokumentácie, kreatívni manažéri – vedúci MO, koordinátori projektov, tvorcovia projektov, vedúci kabinetov, vedenie a členstvo v komisiách, dodržiavanie pravidiel)
- hodnotenie učiteľov žiakmi (ankety, dotazníky)
- sebareflexia učiteľa formou dotazníka
- vzájomné hodnotenie učiteľov (zdravé sebavedomie, otvorená komunikácia, tímová práca)

Systém a formy kontroly:

- pozorovanie (hospitácie)
- rozhovor
- výsledky žiakov, ktorých učiteľ vyučuje – prospech, žiacke práce, súťaže
- pokrok žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa
- ďalšie vzdelávanie, tvorba učebných pomôcok, mimoškolská činnosť
- vzájomné hodnotenie učiteľov (vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“)
- kontrola pedagogickej dokumentácie
- hodnotenie učiteľov žiakmi, príp. rodičmi (dotazníky)
- kontrola dodržiavania organizačného, pracovného a školského poriadku
- ďalšie vzdelávanie, tvorba učebných pomôcok, otvorené hodiny

Raz ročne bude vykonaný osobný rozhovor zamestnanca s nadriadeným. Zamestnanec si pripraví stručné sebahodnotenie a predstavy o svojom ďalšom pracovnom smerovaní prostredníctvom odpovedí na pripravené otázky.

Nadriadený predstaví svoje hodnotenie zamestnanca podľa kritérií a dohodnutej hodnotiacej škály: základné kompetencie pracovného výkonu, významné kvantitatívne ukazovatele pracovného výkonu, významné kompetencie prejavované vo výchovno-vzdelávacom procese, významné kompetencie prejavované v mimo vyučovacích činnostiach.

Záverečné hodnotenie je určené z aritmetického priemeru jednotlivých koeficientov.

Pedagogický zamestnanec môže dosiahnuť hodnotenie:

- podštandardný pracovný výkon (nevyhovujúci, čiastočne vyhovujúci),
- štandardný pracovný výkon,
- nadštandardný pracovný výkon (veľmi dobrý, mimoriadne dobrý).

6.3 Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia je, aby:

- žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené,
- aj škola alebo verejnosť vedela ako dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v medzinárodnom programe PYP.

V rámci hodnotenia sa pravidelne monitoruje:

- podmienky na vzdelanie,
- spokojnosť s vedením školy a učiteľmi,
- prostredie – klímu školy, triedy,
- priebeh vzdelávania – vyučovací proces - metódy a formy vyučovania,
- úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- výsledky vzdelávania,
- riadenie školy,
- úroveň výsledkov práce školy,
- sebahodnotenie učiteľov,
- začínajúcich učiteľov,
- emocionálna inteligencia žiakov,
- činnosť metodických orgánov a záujmových útvarov,
- práca učiteľa s nadanými žiakmi,
- environmentálna výchova, preventívny program školy, zapojenosť žiakov do súťaží, výchovu žiakov k manželstvu a rodičovstvu,
- úroveň aktívnej slovnej zásoby v AJ z uplatňovania metódy CLIL,
- vedomostná úroveň žiakov v oblasti vyučovacích predmetov.

Kritériom pre školu je:

- spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov,
- kvalita a úroveň výsledkov.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- dotazníky pre žiakov a rodičov,
- dotazníky pre absolventov školy,
- analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach,
- SWOT analýza,
- výchovnovzdelávacie výsledky žiakov.

POZNÁMKA: Ukážka dotazníkov je súčasťou prílohovej časti Školského vzdelávacieho programu.